

KINH PHÁP CÚ
(DHAMMAPADA)
Tâm Minh Ngô Tăng Giao chuyển
dịch thơ
*** Diệ̣u Phương xuất bản * 2003 ***
Nguồn
<http://www.thuvienhoasen.org>

Mục Lục

Lời Nói Đầu

- 1 . Phẩm Song Song
- 2 . Phẩm Không Buông Lung (*)
- 3 . Phẩm Tâm
- 4 . Phẩm Hoa
- 5 . Phẩm Người Ngu
- 6 . Phẩm Người Trí
- 7 . Phẩm A La Hán (*)
- 8 . Phẩm Ngàn
- 9 . Phẩm Ác

- 10 . Phẩm Dao Gậy
 - 11 . Phẩm Già
 - 12 . Phẩm chính mình
 - 13 . Phẩm Thế Gian
 - 14 . Phẩm Đức Phật
 - 15 . Phẩm An Lạc
 - 16 . Phẩm Yêu thích
 - 17 . Phẩm Phẫn Nộ
 - 18 . Phẩm Dơ bẩn
 - 19 . Phẩm Trọng pháp
 - 20 . Phẩm Con đường
 - 21 . Phẩm Tạp Lục
 - 22 . Phẩm Địa Ngục
 - 23 . Phẩm Voi
 - 24 . Phẩm Ái Dục
 - 25 . Phẩm Tỳ Kheo
 - 26 . Phẩm Bà La Môn (*)
- Tài Liệu Tham Khảo

Lời Nói Đầu

"Kinh Pháp Cú" là một trong 15 quyển kinh thuộc Tiểu Bộ Kinh trong Kinh Tạng Pali. Đây là một quyển kinh Phật giáo rất phổ thông và đã được dịch ra nhiều thứ tiếng quan trọng trên thế giới. Nhiều tác giả coi bộ kinh này như là Thánh Thư của đạo Phật.

"Pháp" có nghĩa là đạo lý, chân lý, giáo lý. "Cú" là lời nói, câu kệ. "Pháp Cú" là những câu nói về chánh pháp, những lời dạy của đức Phật nên "Kinh Pháp Cú" còn được gọi là "Kinh Lời Vàng" hoặc "Lời Phật Dạy".

Kinh Pháp Cú là một tập hợp những câu dạy ngắn gọn nhưng đầy ý nghĩa của đức Phật Thích Ca trong ba trăm trường hợp giáo hóa khác nhau. Những câu này do

chính đức Phật khi còn tại thế nói ra trong suốt 45 năm thuyết pháp của Ngài. Các câu này về sau được các vị đại đệ tử của đức Phật sắp xếp thành 423 bài "kệ", chia ra làm 26 "phẩm" và tụng đọc trong Đại Hội Kết Tập Kinh Điển lần đầu tiên sau khi đức Phật nhập diệt.

Kinh Pháp Cú tóm thâu tinh hoa giáo lý của đức Phật. Đọc những bài kệ trong kinh này người đọc cảm thấy như chính mình được trực tiếp nghe lời Phật dạy từ hơn 2500 năm trước vọng lại. Mỗi bài kệ có thể xem là chứa đựng một cách súc tích và trung thành nhất những lời dạy, những giáo lý căn bản nguyên thủy của đức Phật.

Mỗi phẩm trong Kinh Pháp Cú đặt trọng tâm vào một đề tài chính. Mỗi bài kệ trong từng phẩm đều chứa đựng một nội

dụng tu học rất sâu sắc và phong phú. Nhiều bài đơn giản và dễ hiểu nhưng nhiều bài không thể nào chỉ đọc một lần mà hiểu ngay hết được. Cần phải đọc đi đọc lại nhiều lần, đọc thêm các tích truyện đi kèm và tra cứu thêm các bản chú giải.

Người đọc nếu sẵn nhiệt tâm hướng về đạo pháp nên nghiền ngẫm và thường xuyên suy niệm về những lời vàng ngọc chứa đựng trong kinh rồi đem ra thực hành, áp dụng vào cuộc sống hàng ngày của mình. Chắc chắn người đọc có thể thấu hoạch được một niềm vui về tinh thần vượt lên cao hơn tất cả những thứ hạnh phúc khác trên thế gian, sẽ gặt hái được nhiều lợi ích cho chính bản thân mình ngay trong hiện tại cũng như trong tương lai. Lời kinh khơi nguồn cảm hứng

cao đẹp và mở ra một lối đi đầy hương hoa, tạo ra một sức mạnh diệu kỳ giúp cho người đọc có một niềm tin vững chắc hơn trên con đường tu học để tiến đến bến bờ giác ngộ và nhờ đó mà được giải thoát.

Nhiều học giả quốc tế chuyên về tôn giáo và thần học đã từng nói đại ý rằng: "Kinh điển của Phật Giáo thật quả là nhiều, nhưng nếu giả dụ một ngày nào đó tất cả các kinh điển này bị thất lạc hay bị thiêu hủy đi hết mà chỉ còn lưu giữ lại được một cuốn Kinh Pháp Cú này thôi thì chúng ta cũng tạm coi như có đủ những gì cần thiết để noi theo giáo lý của đức Phật".

Trong Kinh Pháp Cú người đọc sẽ thấy những lời dạy về triết lý và luân lý cho cả hai giới xuất gia và tại gia. Những lời dạy

cho hàng xuất gia tất nhiên không bao hàm hàng tại gia, nhưng những lời dạy cho hàng tại gia đương nhiên có thể áp dụng cho cả hàng xuất gia. Do đó dù ở cương vị nào người đọc cuốn kinh này cũng thu nhập được nhiều lợi ích thanh cao. Hơn nữa những người muốn đi tìm chân lý, dầu theo tín ngưỡng nào chẳng nữa, đều có thể thấy hứng thú và bổ ích khi đọc cuốn Kinh Pháp Cú này, vì nói chung kinh điển Phật giáo thường chỉ nêu ra chân lý cho toàn thể nhân loại chứ không mang tính chất giáo điều.

Đức Phật đã từng tuyên bố rõ ràng rằng Ngài chỉ là người dẫn đường chỉ nẻo chứ Ngài không thể "cứu rỗi" hay tu thay cho ai được cả, và con người phải tự mình tu để giải thoát cho chính mình. Ước mong sao những lời dạy của đức Phật trong tập

Kinh Pháp Cú sẽ là ngọn đuốc rực rỡ soi sáng dẫn đường, là ngón tay chỉ hướng cho mọi hành động, ngôn ngữ, tâm tư của người đọc và do đó đem lại an lạc và hạnh phúc. Tự mình nghe theo lời Phật dạy mà tu sửa, rồi tự mình sẽ giác ngộ và sự giác ngộ đó sẽ giúp cho mình được giải thoát khỏi vòng luân hồi sinh tử đầy khổ đau.

Khi soạn thảo cuốn Kinh Pháp Cú chuyên dịch thành thể thơ "lục bát" này người dịch đã tham khảo một số tài liệu quý báu về Kinh Pháp Cú viết bằng tiếng Anh và tiếng Việt. Các tác phẩm tiếng Anh đa số được dịch trực tiếp từ nguyên bản tiếng Pali. Các tác phẩm tiếng Việt thì được dịch từ nguyên bản Pali hay được dịch theo bản chữ Hán hoặc tiếng Anh.

Muốn cho đại đa số quần chúng khi đọc kinh này cảm thấy dễ hiểu, người chuyên dịch thơ đã cố gắng xử dụng chữ Việt với những ngôn từ bình dị, tránh dùng nhiều chữ Hán và những danh từ triết học hoặc đạo học cao siêu. Đôi khi một vài lời giải thích cũng đã được chuyển thành thơ và thêm vào trong bài. Để hoàn thành tác phẩm người dịch trong khi sắp xếp ngôn từ và tứ thơ đôi khi đã phải thêm bớt một vài chữ, hoán chuyển một vài câu trong cùng một bài, nhưng vẫn cố gắng chuyên chở đầy đủ ý nghĩa trong các lời dạy của đức Phật.

Mong rằng những vần thơ "lục bát", một thể loại thơ đầy tình tự dân tộc, sẽ để lại trong tâm tư người đọc cũng như người nghe những tình cảm nhẹ nhàng thanh thoát vì thơ đầy nhạc tính và vang lên

những âm điệu thân thương như những lời ru nơi quê mẹ. Ngôn ngữ có bình dị mới dễ hiểu. Thêm vần thêm điệu mới dễ đọc, dễ nghe. Từ đó mới dễ nhớ, dễ thuộc. Có nhớ, có thuộc mới dễ áp dụng những lời vàng ngọc Phật dạy vào cuộc sống hàng ngày.

Tại các nước theo Phật giáo Nam Tông các Sa Di phải học thuộc lòng Kinh Pháp Cú này. Riêng tại Việt Nam ta kinh này không được xếp vào danh sách các kinh để tụng niệm hàng ngày nên kinh ít được biết đến.

Xin trân trọng giới thiệu đến các độc giả một cuốn sách mà chúng tôi thiết nghĩ là vừa lý thú và vừa hữu ích. Mong rằng tác phẩm này sẽ góp được một phần nhỏ bé và khiêm tốn trong việc truyền bá Phật pháp.

Diệu Phương

Virginia - USA

(Mùa Phật Đản, tháng 4 năm 2003)

1 . Phẩm Song Song

(1)

Việc làm của bản thân ta
 Do tâm, do ý tạo ra, dẫn đầu
 Nói năng, hành động trước sau
 Ý mà ô nhiễm: khổ đau theo kè
 Tựa như là cái bánh xe
 Theo chân con vật kéo lê trên đường.

(2)

Việc làm của bản thân ta
 Do tâm, do ý tạo ra, dẫn đầu
 Nói năng, hành động trước sau
 Ý mà thanh tịnh: dạt dào niềm vui
 Và bao hạnh phúc trên đời
 Theo ta như bóng khắp nơi theo hình.

(3)

"Người kia chửi bới, đánh tôi
Lại còn lấn lướt, cướp hoại. Giận thay!"
Ai mà nghĩ mãi điều này
Làm sao dứt bỏ được ngay hận thù.

(4)

"Người kia chửi bới, đánh tôi
Lại còn lấn lướt, cướp hoại. Giận thay!"
Ai không còn nghĩ điều này
Sẽ mau dứt bỏ được ngay hận thù.

(5)

Khắp nơi trong cõi dương gian
Hận thù đâu thể xua tan hận thù
Chỉ tình thương với tâm từ
Làm tiêu oán hận, giải trừ hờn căm
Đó là định luật ngàn năm.

(6)

Người ham cãi cọ nào hay

Chúng ta đều chết một ngày gần đây
 Khi ai hiểu rõ điều này
 Chẳng ham tranh cãi thêm gây muộn
 phiền.

(7)

Ham theo lạc thú nổi trôi
 Giác quan buông thả sống đời mê say
 Uống ăn vô độ hàng ngày
 Lại thêm biếng nhác, chẳng hay chuyên
 cần
 Con người bị cuốn đến gần
 Ma vương dục vọng ngàn lần hại ta
 Như cơn gió lốc thổi qua
 Cây cành nghiêng ngã, lá hoa rơi rời.

(8)

Nhận ra ô uế thân người
 Giác quan kiềm chế, sống đời tịnh yên
 Uống ăn điều độ giữ gìn
 Lại thêm bền vững đức tin, chuyên cần

Người đâu dễ bị cuốn gần
 Ma vương dục vọng ngàn lần thua ta
 Khác gì cơn gió thổi qua
 Núi cao, vách đá khó mà lung lay.

(9)

Nếu mà mặc áo cà sa
 Lòng còn ô uế, tâm tà quần quanh
 Chưa tự chế, thiếu chân tình
 Xứng đâu mà khoác vào mình áo kia.

(10)

Người mà ô nhiễm chẳng vương
 Giữ gìn giới luật vững vàng, nghiêm
 minh
 Luôn tự chế, rất chân tình
 Áo cà sa khoác vào mình xứng thay.

(11)

Những gì không thật, hảo huyền
 Lại cho là thật và tin vô bờ,

Những gì chân thật lại ngờ
 Lại cho không thật, chỉ là giả thôi,
 Nghĩ suy lầm lạc mất rồi
 Thấy sao chân thật rạng nơi pháp màu.

(12)

Biết đây là thật để tin
 Biết kia không thật, hão huyền mà thôi
 Nghĩ suy theo đúng đường rồi
 Thấy ngay chân thật rạng nơi pháp màu.

(13)

Căn nhà lợp chẳng kỹ càng
 Mưa tuôn thấm dột dễ dàng lắm thay
 Tâm mà tu vụng có ngày
 Bị nhiều tham dục lọt ngay khác gì.

(14)

Căn nhà lợp thật kỹ càng
 Mưa tuôn đâu dột dễ dàng mấy khi

Tâm mà tu khéo sợ gì
 Bao nhiêu tham dục dễ chi lọt vào.

(15)

Đau buồn ngay ở kiếp này
 Kiếp sau cũng lại tràn đầy buồn đau:
 Người làm điều ác hay đâu
 Buồn kia theo mãi dài lâu bên mình
 Quay nhìn việc ác tạo thành
 Chết mòn thân xác, héo nhanh tâm hồn.

(16)

Vui mừng ngay ở kiếp này
 Kiếp sau cũng lại tràn đầy mừng vui:
 Người làm điều thiện ở đời
 Thấy chân hạnh phúc khắp nơi theo mình
 Quay nhìn việc thiện tạo thành
 Sướng vui dào dạt, an lành chứa chan.

(17)

Kiếp này tràn ngập khổ đau

Khổ đau cũng lại kiếp sau ngập tràn
 Người gây nghiệp ác thở than:
 "Bao điều gian ác mình làm trước đây!"
 Bây giờ đường ác đọa đây
 Trăm luân côi khổ biết ngày nào xong.

(18)

Đây tràn vui sướng kiếp này
 Sướng vui cũng lại tràn đây kiếp sau:
 Người làm nghiệp thiện vui sao
 Nhủ lòng: "Mình tạo biết bao phước
 lành!"

Kiếp sau sẽ được tái sinh
 Vào nơi hạnh phúc an bình chứa chan.

(19)

Dù cho có tụng nhiều kinh
 Không theo giáo pháp thực hành sớm
 hôm

Tu hành lợi ích đâu còn
 Khác chi một kẻ luôn luôn chẵn bò

Chăn thuê nên chỉ âu lo
Đếm bò cho chủ, sữa bò hưởng đâu?

(20)

Dù cho chỉ tụng ít kinh
Nhưng theo giáo pháp thực hành sớm
khuya

Hết tham, hết cả sân, si
Lòng luôn tỉnh giác, tâm thì hiền lương
Trước sau giải thoát mọi đường
Tu hành lợi ích ngát hương muôn đời.

2 . Phẩm Không Buông Lung (*)

(21)

-

(22)

Người chuyên niệm, chẳng buông lung
Coi như sống mãi, thoát vòng tử vong
Kẻ phóng dật, kẻ buông lung
Coi như đã bị mệnh chung lâu ngày
Sống mà như chết nào hay,

Người hiền trí biết điều này từ lâu
 Cho nên gìn giữ trước sau
 Dám đâu phóng dật, há nào buông lung
 Luôn luôn cảnh giác vô cùng
 Nhập vào cõi thánh vui mừng, bình an.

(Buông lung: Không biết tự kiềm chế, sống bừa bãi bất chấp hậu quả. Đồng nghĩa với chữ phóng dật.*

(23)

Nhờ tu thiền định thâm sâu
 Thảng năm kiên nhẫn, trước sau chuyên cần
 Người hiền trí được bình an
 Thân tâm giải thoát, Niết Bàn hưởng vui.

(24)

Luôn cố gắng, chẳng buông lung
 Nghĩ suy chín chắn, tâm lòng hăng say
 Bản thân tự chế hàng ngày

Sống theo chánh pháp, tốt thay cuộc đời
Tiếng lành tăng trưởng mãi thôi.

(25)

Luôn luôn cố gắng nhiều bề
Lại thêm hăng hái, không hề buông lung
Tự mình khắc chế mọi đường
Những người hiền trí vô cùng tinh anh
Tạo ra hòn đảo cho mình
Vượt trên sóng nước vây quanh thét gào
Nào phiền theo ngọn sóng trào
Để gì quấy nhiễu dằng cao ngập tràn.

(26)

Kẻ ngu si bị đắm chìm
Trong đời phóng dật, trong miền buông lung
Nhưng người hiền trí tìm đường
Chăm lo gìn giữ tâm đừng buông lung
Tựa người bạc bề tiền rừng
Chăm lo báu vật, trông chừng quý kim.

(27)

Chớ nên chìm đắm xuôi theo
 Buông lung, phóng dật là điều chẳng hay,
 Chớ nên dục lạc mê say
 Hãy nên tỉnh giác tâm này cho mau
 Tu thiền định thật chuyên sâu
 Mới mong phước báu, mới cầu bình an.

(28)

Nhờ trừ được hết buông lung
 Những người hiền trí sẽ không lo gì:
 - Tựa như bậc thánh hiền kia
 Lên đài trí tuệ nhìn về dưới chân
 Thấy bao nhiêu kẻ ngu đần
 Trăm bề đau khổ, bội phần lo âu,
 - Tựa người leo tới núi cao
 Cúi nhìn muôn vật lao xao dưới ghềnh
 Đắm chìm trong chốn vô minh.

(29)

Giữ cho tinh tấn trong lòng

Giữa bao nhiêu kẻ buông lung tràn trề
 Giữ cho tỉnh táo mọi bề
 Giữa bao nhiêu kẻ ngủ mê li bì
 Kia trông kẻ trí khác gì
 Như con tuấn mã phóng đi hào hùng
 Phía sau bỏ lại trên đường
 Ngựa gầy hèn yếu nã nùng lết theo.

(30)

Nhờ tinh tấn, chẳng buông lung
 Khiến cho Đế Thích thành ông thánh
 hiên
 Được làm chủ cõi chư thiên
 Muôn người cùng cất tiếng khen ngợi
 hoài,
 Kẻ phóng dật bị chê bai
 Mọi người khinh miệt, chẳng ai nể vì.

(31)

Tỳ Kheo sợ tính buông lung
 Chuyên tâm chú niệm, dốc lòng chuyên

tu

Tiến mau biết mấy cho vừa
 Đốt tiêu phiền não tựa như lửa hồng,
 Đốt dây to nhỏ chập chùng
 Từ lâu trói buộc người trong luân hồi.

(32)

Tỳ Kheo sợ tính buông lung
 Chuyên tâm chú niệm, dốc lòng tu thân
 Niết Bàn đã tiến đến gần
 Hồ sâu đọa lạc trăm phần thoát qua.

3 . Phẩm Tâm

(33)

Thường thường tâm kẻ phàm phu
 Chập chờn, dao động, lu mờ, khó canh
 Khó mà chế phục được nhanh,
 Chỉ riêng kẻ trí tâm mình giữ yên
 Giữ cho ngay thẳng lâu bền

Như tay thợ khéo uốn tên lành nghề
 Tên luôn ngay ngắn mọi bề.

(34)

Tựa như cá ở hồ ao
 Bị đưa khỏi nước quăng vào bờ kia
 Vây vùng, sợ sệt kể chi,
 Tâm người nên vậy khác gì cá đâu
 Phải vùng vẫy, phải lo âu
 Cố mà phấn đấu thoát mau tâm mình
 Khỏi tay Ma giới dục tình.

(35)

Tâm phàm phu cứ xoay vần
 Chạy theo dục vọng muôn phần đảo chao
 Khó mà nắm giữ được nào,
 Chỉ riêng những kẻ thanh cao tính tình
 Đã điều phục được tâm mình
 Mới mong hạnh phúc, an bình mãi thôi.

Lòng tin lại chẳng bền lâu
Tất nhiên trí tuệ dễ đâu hoàn thành.

(39)

Người nào thanh tịnh trong tâm
Không còn tham ái và sân hận gì
Vượt lên thiện, ác đôi bề
Là người giác ngộ chẳng hề sợ chi.

(40)

Thân như đồ gốm mong manh
Giữ tâm cho vững như thành vây quanh
Với gươm trí tuệ tinh anh
Hãy mau đánh dẹp tan tà quân Ma
Dẹp Ma dục vọng quấy ta
Thắng rồi nỗ lực để mà tiến thêm
Giữ gìn chiến thắng cho bền
Vượt vùng luyến ái, thoát miền nhiễm ô.

(41)

Thân này rồi chẳng bao lâu

Nằm dài dưới đất, chôn sâu ngủ vùi
Đâu còn ý thức chuyện đời
Tựa cây gỗ mục vứt nơi bụi bờ.

(42)

Kẻ thù gây hại cho nhau
Hay người oán hận trước sau rửa hờn
Cũng đâu gây hại nhiều hơn
Hại do hạnh ác trong tâm tạo thành
Gây ra cho chính thân mình.

(43)

Dù cha mẹ hoặc thân nhân
Giúp ta chỉ được một phần thặng hoa
Chính nhờ tâm tốt của ta
Tìm về việc thiện, hướng qua hạnh lành
Làm mình cao thượng thật nhanh.

4 . Phẩm Hoa

(44)

Ai mà tinh tấn nhận chân
 Địa cầu và chính bản thân của mình,
 Nhận chân được cõi nhân sinh
 Khổ đau bốn cảnh dập dình vây quanh,
 Nhận chân cõi thế gian mình
 Cũng như cảnh giới thiên đình cao xa,
 Khéo mang Pháp Cú giảng ra
 Như người thợ khéo nhặt hoa làm tràng?

(45)

Người còn tu học nhận chân
 Địa cầu và chính bản thân của mình,
 Nhận chân được cõi nhân sinh
 Khổ đau bốn cảnh dập dình vây quanh,
 Nhận chân cõi thế gian mình
 Cũng như cảnh giới thiên đình cao xa,
 Khéo mang Pháp Cú giảng ra
 Như người thợ khéo nhặt hoa làm tràng!

(46)

Chúng sinh nên biết thân này
 Như là ảo ảnh rồi đây chóng tàn
 Như là bọt nước mau tan
 Nên hoa dục vọng chớ màng làm chi
 Mũi tên cảm dỗ bẻ đi
 Đẹp Ma dục vọng còn gì hại thân,
 Vượt qua tầm mắt tử thần.

(47)

Tựa như nước lũ cuốn đi
 Xóm làng say ngủ li bì nửa khuya
 Tử thần cũng sẽ rước về
 Những người phóng túng, đam mê tối
 ngày
 Chỉ chuyên thu nhặt luôn tay
 Cánh hoa dục lạc chắt đầy trong tâm.

(48)

Những người chỉ biết đam mê
 Cánh hoa dục lạc hái về trong tay

Với tâm phóng túng đọa đày
 Không hề thỏa mãn, tối ngày cuồng say
 Chính là nô lệ tốt thay
 Tử thần sẽ tới lôi ngay đi rồi.

(49)

Sa môn khát thực trong làng
 Ví như ong lượn nhịp nhàng bên hoa
 Kiếm tìm mật nhụy hút ra
 Xong rồi tung cánh bay qua cuối vườn
 Không làm hoa tổn sắc hương.

(50)

Chớ nên dòm ngó lỗi người
 Để xem họ đã làm rồi hay chưa,
 Lỗi mình đừng có làm lơ
 Phải nên nhìn lại đừng chờ đợi chi
 Coi mình làm được những gì
 Hay còn nhiều việc sẵn kia chưa làm.

(51)

Hoa kia sắc đẹp phô trương
 Tiếc rằng chẳng có chút hương thơm nào
 Khác chi người nói ngọt ngào
 Trăm điều hoa gấm, trăm câu tốt lành
 Nói xong không chịu thực hành
 Chẳng đem lợi ích, cũng thành uổng đi.

(52)

Hoa kia sắc đẹp vô cùng
 Lại thêm hương tỏa thơm lừng biết bao
 Khác chi người nói ngọt ngào
 Trăm điều hoa gấm, trăm câu tốt lành
 Nói xong quyết chí thực hành
 Tương lai kết quả tạo thành đẹp thay.

(53)

Như từ một đồng hoa tươi
 Lựa ra ghép lại cho đời tràng hoa
 Nhiều tràng phô sắc mặn mà,
 Người đời cũng vậy khác xa đâu nào

Thân tâm an lạc, thanh cao
 Làm nên việc thiện kể sao cho vừa.

(54)

Hương thơm hoa quý vườn kia
 Ngược chiều gió thổi dễ gì thoảng bay,
 Hương người đức hạnh thơm thay
 Dù cho ngược gió dâng đầy muôn
 phương.

(55)

Muôn hương tỏa ngát thơm tho
 Từ vườn hoa quý, từ hồ sen thanh
 Dễ chi hơn được hương lành
 Do người đức hạnh lưu danh cho đời.

(56)

Hương thơm hoa quý thua xa
 Hương người đức hạnh chan hòa vượt
 trên

Xông lên mãi tận chư Thiên
Tỏa ra ngan ngát khắp miền trời cao.

(57)

Ai hằng ngày chẳng buông lung
Lại thêm giới hạnh vô cùng thanh cao
Có nguồn trí tuệ dạt dào
Thân tâm giải thoát há nào sợ chi
Ma vương dòm ngó dễ gì.

(58)

-

(59)

Như từ trong đồng bùn như
Bên đường nước đọng, ai ngờ nở ra
Hoa sen phô sắc mặ mà
Tỏa hương thanh khiết gần xa đẹp lòng,
Khác chi giữa chốn bụi hồng
Giữa phường mê muội ngập trong nảo
phiền

Nầy sinh Phật tử trung kiên
Rạng soi trí tuệ khắp miền nhân gian.

5 . Phẩm Người Ngu

(60)

Người mất ngủ thấy đêm dài
 Bộ hành mỗi mệt than hoài đường xa
 Luân hồi cũng vậy thôi mà
 Chập chùng tiếp nối thật là tái tê
 Với người ngu dại, u mê
 Biết gì chánh pháp, hiểu chi đạo màu.

(61)

Khi cùng sánh bước đường đời
 Nếu không tìm được một người so ra
 Hơn ta hay chỉ bằng ta
 Một mình rong ruổi thế mà lại hay,
 Gặp người ngu muội phiền thay
 Chớ nên kết bạn có ngày khổ đau.

(62)

"Đây là con cái của tôi

Đây là của cải mấy đời chắt chiu!"
 Người ngu chỉ nghĩ bấy nhiêu
 Nào hay biết được một điều thâm sâu:
 Chính thân ta cũng có đâu
 Mà đòi con nọ, mà cầu của kia.

(63)

Người ngu tự biết mình ngu
 Thế là có trí, người xưa dạy rồi,
 Ngu mà cứ tưởng khôn thôi
 Mới là một kẻ muôn đời thật ngu.

(64)

Người ngu suốt cả một đời
 Gần bên người trí cũng hoài công thôi
 Hiểu đâu chánh pháp cao vời,
 Như thìa, như muống múc nồi canh kia
 Múc hoài từ sáng tới khuya
 Vị canh ngon ngọt hưởng gì được đâu.

(65)

Người thông minh dễ dàng thay
 Gần người trí tuệ hiểu ngay đạo mầu
 Hiểu ngay chánh pháp thâm sâu
 Khác chi cái lưỡi ném vào canh kia
 Biết ngay hương vị khó chi.

(66)

Những người ngu dại, u mê
 Thiếu phần trí tuệ, thiếu bề tinh anh
 Tự mình lại biến chính mình
 Thành ra thù địch quân quanh theo hoài
 Tạo muôn nghiệp ác nào hay
 Chuốc vào hậu quả đắng cay sau này.

(67)

Việc làm chẳng thiện, chẳng lành
 Nếu làm xong lại tự mình ăn năn
 Dầm dề nhỏ lệ khóc than
 Biết rằng quả báo dữ dần tương lai.

(68)

Việc làm rất thiện, rất lành
 Nếu làm xong thấy lòng mình thanh thoi
 Chẳng ăn năn, lại mừng vui
 Tương lai quả báo đẹp tươi tốt lành.

(69)

Khi mà nghiệp ác chưa thành
 Chưa gây hậu quả thật tình thảm thương
 Người ngu cảm thấy bình thường
 Tưởng như được nếm mật đường ngọt
 thay,
 Nhưng khi quả báo đọa đày
 Người ngu chịu khổ, đắng cay nã nê.

(70)

Với đầu ngọn cỏ mong manh
 Người ngu dùng bới cho mình thức ăn
 Tu theo khổ hạnh nhọc nhằn
 Nhịn ăn, nhịn uống quanh năm võ vàng
 So ra đâu có phước bằng

Một phần mười sáu của hàng chân tu
Hiểu thông chánh pháp từ xưa.

(71)

Người ngu nghiệp ác tạo nên
Nào đâu hậu quả thấy liền nơi đây
Tựa như sữa chẳng đông ngay,
Tuy nhiên nghiệp báo đêm ngày ngấm
theo
Giống như ngọn lửa thắm reo
Trong than hồng ủ dưới nhiều lớp tro.

(72)

Chút tài mọn, chút hư danh
Dù thêm vào được cho mình nay mai
Người ngu vẫn tự hại đời
Tự đưa mình tới cuối trời diệt vong
Để rồi hạnh phúc chẳng còn
Tiêu tan đầu não, héo hon trí người.

(73)

Kẻ ngu thường muốn hư danh
Ngồi trong Tăng chúng muốn dành chỗ
trên,

Trong Tăng viện muốn uy quyền,
Muốn người cung kính đến xin cúng
dường.

(74)

Đề cho kẻ tục, người Tăng
Phục ta và phải nghĩ rằng ta đây:
"Chính ta làm được việc này!"
Hay: "Ta ra lệnh đó đây thi hành!"
Kẻ ngu cuồng vọng khoe mình,
Lòng tham, ngạo mạn tăng nhanh với
đời.

(75)

Một đường danh lợi thế gian
Một đường đưa tới Niết Bàn cao xa
Tỳ Kheo đệ tử Phật Đà

Nhủ lòng cho rõ đẽ mà bước chân,
 Đừng nên tham đắm lợi trần,
 Đạo mầu giải thoát chuyên tâm trau dồi!

6 . Phẩm Người Trí

(76)

Nếu ta gặp được kẻ hiền
 Chỉ bày điều lỗi, trách phiền chuyện sai
 Giống như gặp được một người
 Chỉ cho vật quý chôn nơi kho tàng
 Hãy mau cùng họ kết thân
 Trăm phần lợi ích, mười phần tốt lành.

(77)

Ai thường khuyên dạy người ta
 Đừng gần điều ác, tránh xa lỗi lầm,
 Người lành yêu họ vô ngần
 Chỉ riêng người dữ muôn phần ghét chê.

(78)

Người gian ác, kẻ tiểu nhân
 Chớ nên làm bạn, kết thân với mình
 Chỉ nên kết bạn người lành
 Tác phong quân tử, tính tình thanh cao.

(79)

Một khi chánh pháp thâm nhuần
 Tươi vui cuộc sống, bình an tâm hồn
 Cho nên người trí, người khôn
 Hân hoan nghe Pháp thánh nhân giảng
 truyền.

(80)

Những người tưới nước chăm lo
 Đào mương dẫn nước vào cho khắp
 miền,
 Những người thợ vót cung tên
 Cung tên lo uốn triền miên tháng ngày,
 Những người thợ mộc khéo tay
 Xẻ cây, uốn ván thẳng ngay tài tình,

Còn như người trí tinh anh
Chăm lo thuần hóa thân mình cho nhanh.

(81)

Gió nào lay núi đá cao
Và người trí lớn khác nào núi kia
Tiếng đời trần tục khen chê
Tán dương, phỉ báng, dễ gì động tâm.

(82)

Như là hồ nước thăm sâu
Phô dòng phẳng lặng, khoe màu sạch
trong
Những người có trí, có lòng
Khi nghe chánh pháp cũng không khác gì
Thân tâm tịnh lạc kể chi.

(83)

Người lành thường mãi là xa
Mọi điều dục lạc bỏ qua chẳng bàn,
Người hiền trí gặp vui buồn

Dù đầy hạnh phúc, hay tràn khổ đau
 Không hề dao động trước sau
 Tinh thần luôn vững, há nào mừng lo.

(84)

Đừng vì mình hay vì người
 Ham cầu con cái, ham nơi ruộng tiền
 Hay ngai vàng để ngự lên
 Mà dùng mưu kế đảo điên ở đời,
 Muốn thành công chớ hại ai
 Thấy điều bất chính làm sai tránh đường
 Sống đời đức hạnh thơm lòng
 Rạng vàng trí tuệ, ngát hương đạo mầu.

(85)

Đám đông nhân loại quanh ta
 Ít người đạt được tới bờ bên kia
 Còn bao kẻ khác kẻ chi
 Ngược xuôi quanh quần sớm khuya bờ
 này
 Trăm luân sinh tử thương thay!

(86)

Ai mà có đủ duyên may
Được nghe chánh pháp giảng bày phân
minh

Đúng theo chánh pháp tu hành
Sẽ mau thoát cảnh tử sinh bờ này
Trùng dương dục vọng vượt ngay
Bên kia bờ giác dang tay đón chờ.

(87)

-

(88)

Người hiền trí rời bỏ ngay
Con đường bất thiện giăng đầy bóng đêm
Tìm qua nẻo thiện vượt lên
Ánh vàng rực rỡ xuôi miền an vui,
Gia đình nhỏ hẹp lìa thôi
Xuất gia và sống cuộc đời độc thân
Đúng theo phép tắc Sa Môn
Gột đi ô nhiễm trong tâm kỹ càng
Cầu vui chánh pháp Niết Bàn
Bao nhiêu dục lạc buộc ràng tránh xa.

(89)

Người nào tu tập chuyên cần
Nương theo chánh pháp chuyên tâm một
đường,

Xa lìa cố chấp thói thường
Sợ hãi luyến ái chẳng vướng bận lòng
Não phiền đã diệt hết xong
Trở nên sáng suốt. Ngay trong đời này
Niết Bàn chứng ngộ được ngay.

7 . Phẩm A La Hán (*)

() A La Hán: tức là bậc thánh đã dứt hết
phiền não, chứng Niết Bàn, không bị sinh
tử nữa.*

(90)

Với người hoàn tất hành trình
Ưu phiền vướng bận bên mình dứt đi
Hoàn toàn siêu thoát mọi bề

Bao nhiêu ràng buộc cắt lìa đã xong
 Lửa tham ái sẽ chẳng còn
 Một khi tới đích thoát vòng khổ đau.

(91)

Những người cố gắng tu thân
 Luôn luôn hăng hái, tinh thần thật cao
 Đâu còn lưu luyến là bao
 Nơi ăn chốn ở thưở nào tại gia
 Ví như những cánh thiên nga
 Rời ao hồ cũ bay xa tít mù
 Đâu còn nhớ tiếc nơi xưa.

(92)

Không màng tài sản chứa đầy
 Uống ăn chùng mực qua ngày để tu
 Thoát vòng đau khổ, ưu tư
 Thanh thoi theo cánh gió đưa Niết Bàn
 Như chim bay giữa không gian
 Tìm chim, dấu vết vô vàn khó thay.

(93)

Nhiễm ô, ham muốn diệt ngay
 Uống ăn chùng mực qua ngày để tu
 Thoát vòng đau khổ, ưu tư
 Thảnh thơi theo cánh gió đưa Niết Bàn
 Như chim bay giữa không gian
 Tìm chim, dấu vết vô vàn khó thay.

(94)

Ai mà chế ngự sáu căn
 Như người cưỡi ngựa muôn phần giới
 giang
 Ngựa đi thuần thục dễ dàng,
 Không còn kiêu ngạo, hết vương não
 phiền
 Chư thiên ái mộ vô biên.

(95)

Bao sân hận chẳng vương mang
 Tâm như một cõi đất bằng phẳng kia
 Và như trụ đá kiên trì

Như hồ trong lắng không hề bùn nhơ
 Người như vậy chẳng bao giờ
 Luân hồi sinh tử diễn ra được nào.

(96)

Ai mà thanh thản trong tâm
 Lại thêm ngôn ngữ thâm trầm nơi nơi
 Thêm hành động thật khoan thai:
 Là người hiểu biết đúng sai mọi đường
 Đã mau siêu thoát nhẹ nhàng
 Luôn luôn tịnh lạc, hoàn toàn bình yên.

(97)

Tự mình biết, chẳng tin ai
 Tự mình giác ngộ hiểu nơi đạo mầu
 Dương trần hệ lụy dứt mau
 Nguyên nhân thiện, ác trước sau diệt trừ
 Lòng tham ái chẳng còn ưa
 Con người cao quý khó ư sánh cùng.

(98)

Dù làng xóm, hay núi rừng
 Dù nơi vực thẳm, hay vùng non cao
 A La Hán ở chỗ nào
 Nơi này an tịnh, đạt dào niềm vui.

(99)

Núi rừng tịnh lạc, nên thơ
 Nhưng người phàm lại không ưa chốn
 này,
 Riêng người giải thoát khác thay
 Tỏ ra thích ở nơi đây vô cùng
 Vì bao dục lạc dứt xong.

8 . Phẩm Ngàn

(100)

Dù ngàn lời nói với nhau
 Nếu đều vô nghĩa, ích đâu cho đời
 Chẳng bằng chỉ nói một lời

Một lời nghĩa lý, mọi người mừng thay
Nghe xong tâm tịnh lạc ngay.

(101)

Kệ kia nói đến ngàn câu
Nếu đều vô nghĩa, ích đâu cho đời
Một câu nói cũng đủ rồi
Nếu đầy nghĩa lý, mọi người mừng thay
Nghe xong tâm tịnh lạc ngay.

(102)

Kệ kia tụng đến trăm câu
Nếu đều vô nghĩa, ích đâu cho đời
Chẳng bằng Pháp Cú tuyệt vời
Một lời giáo pháp mọi người mừng thay
Nghe xong tâm tịnh lạc ngay.

(103)

Thắng ngàn, ngàn địch chiến trường
Chẳng bằng tự thắng bản thân của mình

Thắng mình oanh liệt thật tình
Mới là chiến thắng xứng danh hàng đầu.

(104) - (105)

Những người tự thắng bản thân
Vẻ vang hơn thắng địch quân hiểm
nghèo

Thắng mình phải tiết chế nhiều
Bỏ lòng dục vọng, bỏ điều tham lam,
Dù ma quỷ, hay thiên thần
Chẳng ai thắng nổi khi cần đua tranh
Với người tự thắng chính mình.

(106)

Ngàn vàng thàng thàng bỏ ra
Trăm năm cúng tế thật là uổng thay
Chẳng bằng giây lát duyên may
Cúng dường đúng bậc ngày ngày chân tu
Thật là ích lợi vô bờ
Hơn là cúng tế mê mờ trăm năm.

(107)

Trăm năm ở tại rừng sâu
 Độc lòng thờ lửa cũng đâu sánh bằng
 Chỉ trong giây lát cúng dường
 Những người đạo hạnh một đường chân
 tu

Thật là công đức vô bờ
 Hơn là thờ lửa mê mờ trăm năm.

(108)

Suốt năm bô thí, cúng dường
 Để cầu phước báu chẳng bằng so ra
 Phần tư công đức của ta
 Khi ta kính lễ những nhà chân tu
 Thanh cao, chính trực vô bờ.

(109)

Ai tôn kính bậc cao niên
 Tuổi cao, đức trọng khắp miền kính yêu
 Được thêm tăng trưởng bốn điều:
 Kéo dài tuổi thọ, sắc nhiều đẹp tươi

Muôn phần hạnh phúc yên vui
Tâm thân khỏe mạnh sống đời an khang.

(110)

Cho dù sống đến trăm năm
Chỉ hay phá giới, không chăm tu thiền
Chẳng bằng sống một ngày liền
Mà luôn giữ giới, mà chuyên tu thiền.

(111)

Cho dù sống đến trăm năm
Không còn trí tuệ, không chăm tu thiền
Chẳng bằng sống một ngày liền
Mà đầy trí tuệ, mà chuyên tu thiền.

(112)

Trăm năm dù sống dài lâu
Mà luôn lười biếng không cầu tiến lên
Chẳng bằng sống một ngày liền
Chuyên cần, tinh tấn tiến thêm mọi
đường.

(113)

Trăm năm sống chẳng nhận ra
 Pháp kia sinh diệt. Thật là uổng thay!
 Chẳng bằng sống chỉ một ngày
 Mà hay vạn vật chôn này giả thôi
 Vô thường, tạm bợ, nổi trôi
 Sinh ra rồi diệt, diệt rồi lại sinh.

(114)

Trăm năm sống chẳng nhận ra
 Pháp kia bất tử. Thật là uổng thay!
 Chẳng bằng sống chỉ một ngày
 Mà rồi giác ngộ thấy ngay Niết Bàn
 Nơi bất diệt, đẹp vô vàn
 Không trò bệnh lão, không màn tử sinh.

(115)

Trăm năm sống chẳng nhận ra
 Pháp kia tối thượng. Thật là uổng thay!
 Chẳng bằng sống chỉ một ngày

Mà hay rằng giáo pháp đầy thâm sâu
 Dạt dào chân lý tối cao.

9 . Phẩm Ác

(116)

Hãy mau thực hiện điều lành
 Còn bao điều ác tránh nhanh đừng làm,
 Điều lành lười biếng không ham
 Làm càng chậm trễ lại càng khổ đau
 Trong tâm chuyện ác đến mau.

(117)

Lỡ làm việc ác mất rồi
 Chớ nên tiếp tục bước đời lầm sai
 Chớ vui với việc ác này
 Tâm hay chứa ác có ngày khổ đau.

(118)

Đã làm việc thiện, việc lành
 Hãy nên tiếp tục thực hành hăng say

Hãy vui với việc lành này
 Tâm hay làm thiện có ngày hưởng vui.

(119)

Khi mà nghiệp ác chưa thành
 Người làm điều ác tưởng mình vui thôi!
 Đến khi nghiệp ác tới rồi
 Người ta mới thấy cuộc đời khổ đau.

(120)

Khi mà nghiệp thiện chưa thành
 Người làm điều thiện tưởng mình khổ
 thôi!
 Đến khi nghiệp thiện tới rồi
 Người ta mới thấy cuộc đời an vui.

(121)

Chớ khinh điều ác nhỏ nhoi
 Cho rằng: "Quả báo mình thời chịu đâu!"
 Nhớ rằng giọt nước nhỏ lâu
 Mỗi ngày một chút cũng mau đầy bình,

Người ngu gom góp vào mình
 Bao điều ác nhỏ dần thành họa to.

(122)

Chớ khinh điều thiện nhỏ nhoi
 Cho rằng: "Quả báo mình thời hưởng
 đâu!"

Nhớ rằng giọt nước nhỏ lâu
 Mỗi ngày một chút cũng mau đầy bình,
 Người hiền trí chứa tâm mình
 Bao điều thiện nhỏ dần thành phước to.

(123)

Tựa như một kẻ đi buôn
 Có mang nhiều của nhưng không bán bè
 Tránh đường nguy hiểm chẳng đi,
 Hay người tham sống chẳng khi nào gàn
 Tránh liều thuốc độc vô ngàn,
 Chúng sinh noi đó lo thân tâm mình
 Tránh xa điều ác cho nhanh.

(124)

Bàn tay không có vết thương
 Dù cầm thuốc độc chẳng phương hại gì
 Người không làm ác sợ chi
 Chẳng bao giờ bị ác kia hại mình.

(125)

Khi mà kẻ ác hại người
 Tâm tư trong sạch, cuộc đời hiền lương,
 Ác kia trở lại thảm thương
 Gây cho kẻ ác trăm đường khổ thay
 Tựa như ngược gió vung tay
 Tung ra bụi bần, bụi bay lại mình.

(126)

Con người sinh tự bào thai
 Và từ nơi đó ra đời. Lành thay!
 Thế nhưng kẻ ác sinh ngay
 Vào miền địa ngục đọa đầy triền miên,
 Những người chính trực lành hiền
 Sau này sẽ được sinh lên cõi trời,

Nhiễm ô ai diệt hết rồi
Mới lên được cõi thanh thoi Niết Bàn.

(127)

Dù bay lên tận không trung,
Hay là lặn xuống tận cùng bể khơi,
Chui vào hang thăm núi đồi
Khắp trên trần thế chẳng nơi an toàn
Thoát tay nghiệp ác chót mang.

(128)

Dù bay lên tận không trung
Hay là lặn xuống tận cùng bể khơi,
Chui vào hang thăm núi đồi
Khắp trên trần thế chẳng nơi an toàn
Thoát tay thần chết kinh hoàng.

10 . Phẫm Dao Gậy

(129)

Sợ thay gậy gộc, gươm đao
Sợ tay thần chết hại bao cuộc đời

Suy lòng mình ra lòng người
 Chớ nên giết hại hoặc xui giết người.

(130)

Sợ thay gậy gộc, gươm đao
 Yêu thương mầm sống, khát khao cuộc
 đời

Suy lòng mình ra lòng người
 Chớ nên giết hại hoặc xui giết người.

(131)

Ai cầu hạnh phúc cho mình
 Mà dùng dao gậy gian manh hại người
 Khiến người tan nát cuộc đời,
 Kiếp sau mình chẳng an vui được nào.

(132)

Ai cầu hạnh phúc cho mình
 Không dùng dao gậy gian manh hại
 người

Không gây tổn hại cho đời,
Kiếp sau mình sẽ an vui vô cùng.

(133)

Đừng nên mở miệng nói câu
Tục tằn, ác độc khiến đau lòng người
Người ta cũng nói trả thối,
Những lời độc địa muôn đời khổ thay
Lời qua tiếng lại đắng cay
Như bao dao gậy phạt ngay thân mình.

(134)

Nếu mà người giữ lặng yên
Như chuông bể nút im lìm chẳng vang
Trước lời ác độc phũ phàng
Niết Bàn người đã thênh thang bước vào:
Chẳng còn sân hận chút nào.

(135)

Người chẵn cầm gậy đi sau
Lùa đàn bò nọ chạy mau ra đồng,

Già nua, chết chóc đều cùng
Xua người đến chốn tử vong khác gì.

(136)

Kẻ ngu nghiệp ác gây nên
Đề rồi quả báo đến liền hay đâu,
Tương lai chịu vạ khổ đau
Như là lấy lửa thiêu mau chính mình.

(137)

-

(140)

Ai dùng gậy gộc, gươm đao
Hại người lương thiện, thoát nào đón đau
Mười điều khổ não trước sau
Tự mình lại sẽ rước vào thân thôi:
"Một là thống khổ kinh người,
Hai là thương tích khắp nơi thân mình,
Ba là bệnh nặng thật tình,
Bốn là tán loạn, thần kinh rối bời,
Năm là tai họa trong đời
Vua, quan áp bức, hại thời tránh đâu,
Sáu là tội nặng ngập đầu

Bị người vu cáo dài lâu, phiền hà,
 Bảy là quyền thuộc trong nhà
 Bà con ly tán xót xa bội phần,
 Tám là tài sản xa gần
 Tiêu ma giây phút, nát tan sớm chiều,
 Chín là sẽ bị hỏa thiêu
 Cửa nhà cháy hết, tiêu điều tang thương,
 Mười là chết khó tránh đường
 Đọa vào địa ngục, diêm vương đón chờ".

(141)

Dù tu khổ hạnh triền miên
 Trần truồng, bện tóc, tro đen xoa mình
 Nhịn ăn, nằm đất, lăn sinh
 Sống dơ, ngồi xôm để hành xác thân
 Nào đâu thanh tịnh được tâm
 Nếu không trừ dứt đi phần hoai nghi.

(142)

Người nào sống thật trang nghiêm
 Thân tâm an tịnh, giữ gìn đường tu

Bao nhiêu dục vọng diệt trừ
 Không hề buông thả hững hờ giác quan
 Lại thêm giới hạnh chu toàn
 Sinh linh chẳng hại, tính luôn ôn hòa
 Dù cho ăn mặc xa hoa
 Vẫn là tu sĩ, là Bà La Môn.

(143)

Biết điều hổ thẹn bản thân
 Để mà tự chế, tự ngăn cấm mình
 Thế gian ít kẻ đạt thành
 Nhưng khi đạt được, thân lành biết bao
 Tránh lời khiển trách khổ đau,
 Như là ngựa giỏi roi nào quất đâu.

(144)

Giống như ngựa giỏi chạy hăng
 Thêm roi thúc giục lại càng hay hơn
 Người mau giữ giới chuyên cần
 Niềm tin, đạo đức quyết tâm giữ gìn,
 Trau dồi trí tuệ vững bền

Pháp môn thiên định nên chuyên thực hành

Theo và hành đạo nhiệt thành
 Để mau tiêu diệt ngọn ngành khổ đau.

(145)

Những người tưới nước chăm lo
 Đào mương dẫn nước vào cho khắp
 miền,

Những người thợ vót cung tên
 Cung tên lo uốn triền miên thẳng ngay,
 Những người thợ mộc khéo tay
 Xẻ cây, uốn ván thẳng ngay tài tình,
 Còn như người trí tinh anh
 Chăm lo kiểm soát thân mình cho nhanh.

11 . Phẩm Già

(146)

Làm sao thích thú vui cười

Khi ta ở giữa cõi đời nóng thiêu
 Lửa tham dục cháy trăm chiều
 Vô minh tăm tối dập dìu vây quanh
 Sao không tìm ánh quang minh
 Nhờ đèn trí tuệ giúp mình thoát ra.

(147)

Hãy nhìn cái tâm thân này
 Bề ngoài đẹp đẽ, trong đầy nhớp nhơ
 Đóng xương lở lói vô bờ
 Mang bao tật bệnh, cứ ngỡ tốt tươi
 Chứa gì bền vững ở đời
 Đâu tồn tại mãi mà người bận tâm.

(148)

Thân này suy yếu, già nua
 Dễ dàng hư nát tựa như khu rừng
 Tập trung bệnh tật chập chùng
 Thời gian hủy hoại, cuối cùng tan đi
 Có sinh có tử lạ gì.

(149)

Trái bầu khi tới mùa thu
 Bị quăng vì héo vì khô mất rồi,
 Thân này cũng vậy mà thôi
 Tàn đời thành đồng xương phơi bạc mầu
 Nhìn xem vui thú gì đâu.

(150)

Thân này là một cái thành
 Xây bằng xương cốt và quanh bốn bề
 Quét tô máu thịt bao che
 Đẽ mà chứa chất não nề bên trong
 Sự già nua, sự tử vong
 Chứa chan kiêu ngạo, chất chông dối
 gian.

(151)

Cái xe vua chúa thường đi
 Trang hoàng lộng lẫy còn gì quý hơn
 Rồi ra hư cũ, nát tan
 Khác chi so với tấm thân con người

Dù cho chăm sóc tuyệt vời
 Cũng già cũng yếu cuối đời tránh sao,
 Chỉ trừ giáo pháp tối cao
 Của người thánh thiện không bao giờ tàn
 Luôn luôn sáng tỏ rõ ràng
 Người lành truyền tụng, vô vàn quý thay.

(152)

Người không chịu học, chịu nghe
 Giống như bò với trâu kia vô ngàn,
 Trâu bò lớn mạnh thịt gân
 Nhưng mà trí tuệ trăm phần y nguyên
 Nào đâu phát triển được thêm.

(153)

-

(154)

Lang thang khắp nẻo luân hồi
 Qua bao tiền kiếp nổi trôi ta bà
 Tìm không gặp kẻ làm nhà
 Chuyên gây cuộc sống diễn ra rồi rồi,
 Nay ta bắt gặp người rồi
 Kẻ làm nhà hỡi, ngừng thôi đừng làm!

Rui mè người đã gãy ngang
 Rui mè đục vọng tan hoang đã đành,
 Cột kèo người cũng tan tành
 Cột kèo tằm tối vô minh hại người!
 Niết Bàn ta chứng đắc rồi
 Bao nhiêu tham ái dứt nơi tâm này.

(155)

Lúc còn cường tráng thiếu niên
 Đã không tạo dựng được thêm gia tài
 Tu hành biếng nhác, chây lười
 Đến khi luống tuổi con người giống sao
 Cò già buồn đứng bờ ao
 Ao khô cạn nước kiếm sao ra mỗi
 Chết mòn thân xác mất thôi!

(156)

Lúc còn cường tráng thiếu niên
 Đã không tạo dựng được thêm gia tài
 Tu hành biếng nhác, chây lười
 Khi già nằm xuống dáng người khác chi

Cây cung bị gãy vút kia
 Buồn than dĩ vãng trôi đi mất rồi.

12 . Phẩm chính mình

(157)

ai mà biết tự thương mình
 Phải nên bảo vệ nhiệt tình bản thân
 Trong ba giai đoạn đường trần
 Trẻ trung, lớn tuổi và luôn về già
 Người hiền trí hãy tỉnh ra
 Tìm đường giác ngộ, lìa xa mê lầm.

(158)

Đầu tiên hãy tự đặt mình
 Vào đường chân chính quang minh rạng
 ngời
 Về sau mới giáo hóa người,
 Kẻ hiền, kẻ trí luôn noi gương này
 Nào ai chê trách nữa đây.

(159)

Muốn khuyên, muốn dạy dỗ ai
 Trước tiên hãy tự sửa nơi chính mình
 Đích thân gương mẫu thực hành
 Rồi sau mới dạy điều lành điều hay
 Sửa mình quả thật khó thay!

(160)

Tự mình là vị cứu tinh
 Tự mình nương tựa vào mình tốt thay
 Nào ai cứu được mình đây?
 Tự mình điều phục hàng ngày cho
 chuyên

Thành ra điểm tựa khó tìm.

(161)

Khi mà nghiệp ác sinh ra
 Do mình tự tạo, khó mà thoát thân
 Nghiệp này nghiền kẻ ngu đần
 Kim cương nghiền đá muôn phần giống
 nhau.

(162)

Người phá giới tự hại mình,
 Như dây chum gửi leo quanh cây vườn
 Dần dần siết chết cây luôn,
 Người này gieo hại bản thân vô bờ,
 Gieo điều xấu, ác mong chờ
 Mà quân thù địch ước mơ hại mình.

(163)

Làm điều gây hại cho mình
 Dù cho hung ác, thật tình dễ sao,
 Việc lành, việc tốt biết bao
 Dù cho lợi ích làm nào dễ đâu.

(164)

Đám người khờ dại, ngu si
 Vì nhìn sai lạc, khinh khi đạo mâu
 Khinh khi giáo pháp thâm sâu
 Nhạo người chánh đạo từ lâu tu hành,
 Đám này rước khổ vào mình
 Giống cây lau nọ khi sinh quả rồi

Sẽ liền tự diệt mà thôi.

.

(165)

Làm điều ác cũng bởi ta
 Nhiễm ô cũng vậy tạo ra bởi mình
 Và khi làm những điều lành
 Hoặc là thanh tịnh cũng mình tạo ra,
 Tịnh hay không tịnh do ta
 Chính ta tự tạo, ai mà khác đâu!

(166)

Chớ vì lợi ích cho người
 Mà quên lợi ích cho nơi chính mình
 Mục tiêu giải thoát tử sinh
 Ai lo lợi ích cho mình chớ quên
 Quyết tâm đạt được cho bền.

13 . Phẩm Thế Gian

(167)

Đừng theo dục vọng thấp hèn

Sống đừng buông thả đắm chìm bản thân
 Đừng mang thành kiến sai lầm
 Đừng tăng thêm mãi dương gian nã
 phiền

Luân hồi sinh tử triền miên.

(168)

Luôn hăng hái, chớ buông lung
 Sống theo chánh pháp vô cùng tịnh thanh
 Những người chánh hạnh thực hành
 Đời này cảm thấy thân mình an vui
 Đời sau sung sướng thêm thôi.

(169)

Thực hành chánh hạnh chuyên cần
 Đừng theo đường ác, chớ làm điều sai
 Ai theo chánh pháp đời này
 Niềm vui mãi hưởng kéo dài đời sau.

(170)

Tựa như bọt nước trôi sông,

Lâu đài, phố chợ bênh bồng biển sương
 Toàn là ảo ảnh vô thường
 Nhìn đời như vậy còn vương vấn gì
 Tử thần ta há sợ chi.

(171)

Dù nhìn trần thế của ta
 Xa hoa lộng lẫy như là xe vua
 Kẻ cuồng dại mới thích ưa
 Mới mong tham đắm mê mờ ngu si
 Còn như người trí thiết chi
 Có đâu luyến ái, dễ gì bận tâm.

(172)

Người nào trước sống buông lung
 Sau không phóng dật, một lòng chuyên
 tu
 Như trăng thoát khỏi mây mù
 Sáng soi trần thế, đẹp phô ánh vàng.

(173)

Người nào làm những việc lành
Xóa mờ nghiệp ác của mình thuở xưa
Nhu trăng thoát khỏi mây mù
Sáng soi trần thế, đẹp phô ánh vàng.

(174)

Đời này mù quáng vô vàn
Ít người thấy được rõ ràng mà thôi
Nhu chim thoát khỏi lưới rồi
Ít con bay thẳng hướng trời cao xa.

(175)

Thiên nga tung cánh thanh thoi
Chỉ bay theo hướng mặt trời hừng đông,
Người quyền phép nhờ thần thông
Chỉ bay lượn giữa hư không dễ dàng,
Riêng người trí lớn vô vàn
Đẹp trừ dục vọng Ma quân kia rồi
Mới bay khỏi thế gian thôi.

(176)

Ai vi phạm giáo pháp rồi,
 Ai ưa gian dối thốt lời dài lâu,
 Ai tin chẳng có đời sau,
 Bao điều xấu, ác họ đâu sợ gì
 Sẵn sàng làm, có ngại chi.

(177)

Những người keo kiệt ở đời
 Sinh đâu vào được cõi trời mai sau
 Những người ngu muội dài lâu
 Ghét lời bố thí, ghét câu cúng dường,
 Chỉ riêng người trí tìm đường
 Mở tâm quảng đại cúng dường lòng vui
 Đời sau an lạc mãi thôi.

(178)

Dù làm bá chủ thế gian,
 Dù sinh vào chốn vẻ vang cõi trời,
 Dù làm chúa tể cao vời
 Chủ trì vũ trụ khắp nơi huy hoàng,

So ra cũng chẳng sánh ngang
 Người xuôi dòng tới Niết Bàn thanh
 thang
 "Nhập lưu" đặc quả vẻ vang.

14 . Phẩm Đức Phật

(179)

Chẳng ai hơn nổi con người
 Đã từng thắng phục được nơi dục tình
 Người như vậy chính thân mình
 Ở đời không sợ dục tình dỗi theo
 Mênh mông Phật giới cao siêu
 Tham, sân, si dấu tích đều còn đâu
 Các người cảm dỗ dễ nào.

(180)

Lưới mê được giải tỏa rồi
 Dục tình kia khó tìm người dỗi theo
 Mênh mông Phật giới cao siêu

Tham, sân, si dấu tích đều còn đâu
 Các người cảm dỗ dễ nào!

(181)

Người hiền trí chuyên tu thiền
 Ưa hương giải thoát, thích miền tịnh yên
 Nghĩ suy giác ngộ vô biên
 Chúng sinh yêu kính, chư thiên nể vì.

(182)

Khó mà sinh được làm người,
 Rồi ra sống được trọn đời khó hơn,
 Được nghe chánh pháp tuyên dương
 Cũng là điều khó trăm đường mà thôi,
 Duyên may gặp Phật ra đời
 Là điều hy hữu, tuyệt vời biết bao.

(183)

Chớ làm điều ác bao giờ
 Làm điều lành tốt người chờ, người
 mong

Giữ tâm, giữ ý sạch trong
Là lời Phật dạy ghi lòng chớ quên.

(184)

Phật thường dạy đã lâu rồi
Niết Bàn là chốn tuyệt vời cao siêu
Cũng như nhân nhục trăm chiều
Lấy điều khổ hạnh làm điều tối cao,
Xuất gia chẳng hại ai nào
Sa Môn tu tập nữ sao hại người.

(185)

Chớ nên phỉ báng một ai
Đừng gây tổn hại cho người xung quanh
Giữ gìn giới luật nghiêm minh
Uống ăn chừng mực cho thành thói quen
Lánh riêng sống chỗ tịnh yên
Chuyên tu thiền định, hướng miền thanh
cao
Lời chư Phật dạy lành sao!

(186) - (187)
 Dù cho mưa xuống bạc vàng
 Cũng đâu thỏa mãn lòng tham con người
 Người hiền trí biết rõ thôi
 Dục tình vui ít để rồi khổ thêm,
 Cõi trời cao ngất từng trên
 Dục tình dù có, chớ nên ham cầu,
 Người con Phật hiểu pháp màu
 Chỉ mong tham ái được mau diệt trừ.

(188) - (192)
 Loài người hãi sợ kinh hoàng
 Nên tìm nhiều chỗ vội vàng quy y
 Thánh thần núi nọ, rừng kia
 Hoặc nơi cây cối, tháp bia, miếu đền
 Nào đâu nương tựa được yên
 Quy y như vậy nào phiền còn vương,
 Nếu quy y Phật, Pháp, Tăng
 Riêng phần trí tuệ vinh thăng nhiệm màu
 Hiểu ra Tứ Đế thâm sâu:

Biết rằng trần thế khổ đau là gì,
 Hiểu ra nguồn gốc khổ kia,
 Biết đường diệt hết khổ đi là rồi
 Biết Bát Chánh Đạo tuyệt vời
 Tám đường chân chính con người nên
 theo
 Quy y chỗ đó cao siêu
 An toàn, giải thoát trăm điều khổ đau.

(193)

Khó mà gặp được thánh nhân
 Là người trí tuệ muôn phần cao siêu
 Người như vậy chẳng có nhiều,
 Chỗ nào kẻ trí sớm chiều sinh ra
 Gia đình hạnh phúc chan hòa.

(194)

Vui thay đức Phật ra đời!
 Vui thay giáo pháp giảng nơi cõi trần!
 Tăng hòa hợp đẹp muôn phần!
 Đẹp thay giới luật xa gần đồng tu!

(195) - (196)
 Cúng dường vị đáng cúng dường
 Phật hay đệ tử thân thương của Ngài
 Là người khắc phục, anh tài
 Vượt qua chướng ngại, thoát ngoài lo âu
 Không còn phiền não muộn sầu
 Lửa tham, lửa dục từ lâu tắt rồi
 Cúng dường như thế tuyệt vời
 Gây bao công đức nào ai sánh cùng.

15 . Phẩm An Lạc

(197)
 Ở ngay giữa đám nhân sinh
 Dù người hờn oán, nếu mình thanh thoi
 Sống không thù hận cùng người
 Thật là sung sướng, cuộc đời thơm
 hương.

(198)

Ở ngay giữa đám nhân sinh
 Khi người đau ốm, nếu mình thanh thoi
 Sống không tật bệnh trong người
 Thật là sung sướng, cuộc đời thơm
 hương.

(199)

Ở ngay giữa đám nhân sinh
 Mặc người tham ái, nếu mình thanh thoi
 Sống không dục vọng như người
 Thật là sung sướng, cuộc đời thơm
 hương.

(200)

Chúng ta hạnh phúc vô biên
 Khi không chướng ngại, nào phiền nôi
 trôi
 Sống đời hỷ lạc tuyệt vời
 Tựa như những vị cõi trời Quang Âm.

(201)

Khi mà thắng lợi vẻ vang
 Sinh ra thù oán ngập tràn. Nguy thay!
 Khi mà thất bại chua cay
 Sinh ra đau khổ chất đầy tâm can!
 Chi bằng thắng bại chẳng màng
 Cuộc đời tịnh lạc, bình an vô cùng.

(202)

Lửa nào lại sánh được ngang
 Lửa tham lửa dục cháy tan dữ dần,
 Ác nào lại sánh cho bằng
 Ác sân ác hận hung hăng oán hờn,
 Khổ nào lại vượt được hơn
 Khổ thân ngũ uẩn hợp tan sớm chiều,
 Vui kia so sánh đủ điều
 Sao bằng vui chốn cao siêu Niết Bàn.

(203)

Đói là chứng bệnh lớn lao,
 Vô thường ngũ uẩn khổ đau nhất đời,

Nếu ai hiểu đúng vậy rồi
Coi như đạt đến cực vui Niết Bàn.

(204)

Ai không bệnh, lợi nhất đời
Ai mà biết đủ là người giàu sang
Ai thành tín là bạn vàng
Và nơi cực lạc: Niết Bàn là đây.

(205)

Ai từng vui sống một mình
Ai từng hưởng thú an bình, tịnh yên
Sẽ không đau khổ nào phiền
Niềm vui chánh pháp hưởng thêm dạt dào.

(206)

Lành thay gặp được thánh nhân
Cạnh người ta hưởng thêm phần an vui,
Muốn cho hạnh phúc lâu dài
Những người ngu dại ta thời tránh mau.

(207)

Sống chung, thân cận người ngu
 Lúc nào cũng thấy buồn lo phập phồng,
 Khổ thay gần kẻ ngu đần
 Khác nào sống cạnh địch quân hiểm
 nghèo,
 Sống cùng người trí lành nhiều
 Vui như bên kẻ thân yêu, họ hàng.

(208)

Đúng như vậy! Thật rõ ràng:
 Nếu gần gũi được những hàng thánh
 nhân,
 Người hiền trí, người đa văn
 Những người trì giới thành tâm, kiên trì
 Nên theo gót họ mọi bề
 Như trăng theo mãi đường đi sao trời.

16 . Phẩm Yêu thích

(209)

Siêng làm việc chẳng đáng làm
 Lơ là những việc vô vàn thiết thân
 Quên đi mục đích tối cần
 Chạy theo dục lạc muôn phần làm sai
 Ai mà như vậy muôn đời
 Ty hiềm, ganh ghét những người chuyên
 tu.

(210)

Chớ kè cận kẻ yêu thương,
 Chớ gần gũi kẻ mình thường chẳng ưa,
 Ở đời khổ mấy cho vừa
 Khi yêu không gặp, khi ưa chẳng kè
 Cũng đau cũng đón kẻ chi
 Ghét này phải gặp, oán kia phải kè.

(211)

Đừng yêu đến độ say mê

Kẻo khi ly biệt não nề héo hon
 Nếu mà yêu ghét không còn
 Chẳng chi ràng buộc, tâm hồn thanh thoi.

(212)

Khởi từ tình ái sinh ra
 Chứa chan hãi sợ, chan hòa lo âu
 Thân yêu, tình ái lìa mau
 Chẳng còn lo sợ, ưu sầu tiêu tan.

(213)

Khởi từ luyện ái sinh ra
 Chứa chan hãi sợ, chan hòa lo âu
 Mến thương, luyện ái lìa mau
 Chẳng còn lo sợ, ưu sầu tiêu tan.

(214)

K hởi từ hỷ ái sinh ra
 Sinh lo, sinh sợ khó mà tránh đi

Khi mà hỷ ái xa là
 Chẳng còn lo sợ chút gì nữa đâu.

(215)

Khởi từ dục ái sinh ra
 Sinh lo, sinh sợ khó mà tránh đi
 Khi mà dục ái xa là
 Chẳng còn lo sợ chút gì nữa đâu.

(216)

Khởi từ tham ái sinh ra
 Sinh lo, sinh sợ khó mà tránh đi
 Khi mà tham ái xa là
 Chẳng còn lo sợ chút gì nữa đâu.

(217)

Người mà giới hạnh chu toàn
 Sáng soi trí tuệ, vững vàng đạo tâm
 Bao điều chân lý thấm nhuần
 Làm tròn bốn phận mười phân vẹn mười
 Là người đáng kính tuyệt vời.

(218)

Ai mà tâm nguyện dạt dào
 Mong tìm lên chốn tối cao Niết Bàn
 Thú vui ái dục chẳng màng
 Đáng tôn bậc ấy là hàng "thượng lưu".

(219)

-

(220)

Hãy nhìn người khách ly hương
 Lâu ngày an ổn từ phương xa về
 Bà con cùng với bạn bè
 Hân hoan chào đón tràn trề niềm vui,
 Người làm lành cũng vậy thôi
 Tạo ra nghiệp phước để rồi mất đâu
 Qua đời này đến đời sau
 Bao nhiêu nghiệp phước khác nào người
 thân
 Đón mừng họ rất ân cần.

17 . Phẩm Phần Nộ

(221)

Lìa mau lòng giận dữ đi
 Chớ hề ngạo mạn, chớ hề kiêu căng
 Hãy mau giải thoát buộc ràng
 Đừng ham danh sắc, đừng màng thân tâm
 Không còn dục vọng xa gần
 Khổ đau sẽ chẳng quần chân gây phiền.

(222)

Khi cơn giận dữ bùng ra
 Ai mà ngăn được mới là người hay
 Giỏi như hãm lại được ngay
 Chiếc xe đang chạy chở đầy, phóng
 nhanh,
 Nếu không thì bản thân mình
 Cầm cương hờ hững tài tình gì đâu.

(223)

Lấy từ bi, lấy ôn hòa

Thắng cơn nóng giận bùng ra thét gầm
 Lấy hiền lành, lấy thiện tâm
 Thắng lòng hung ác bất nhân khó lường
 Lấy tâm bố thí cúng dường
 Thắng hàng keo kiệt, thắng phường tham
 lam
 Lấy chân thật để đập tan
 Những trò hư ngụy, dối gian ở đời.

(224)

Nói lời chân thật luôn luôn,
 Đẹp cơn nóng giận dỗi hờn khó coi,
 Dù ta có ít của thôi
 Cũng chia bố thí cho người đến xin,
 Nhờ ba việc tốt lành trên
 Đưa ta đến cõi chư thiên, cõi trời.

(225)

Bậc hiền lương chẳng hại ai
 Thân tâm lo chế ngự hoài trước sau

Đến nơi bắt tử thật mau
Niết Bàn chốn ấy hết sâu, hết bi.

(226)

Những người giác tỉnh thường xuyên
Dốc lòng tu tập ngày đêm chuyên cần
Quyết tâm hướng đến Niết Bàn
Thì bao phiền não tiêu tan chẳng còn.

(227)

Người con Phật hãy nghe đây
Chuyện không phải chỉ đời này mà thôi
Từ đời xưa đã nói rồi:
"Làm thịnh thời sẽ có người chê bai,
Nói nhiều cũng bị chê hoài,
Dù cho nói ít cũng người chê thôi".
Làm người không bị chê cười
Thực là chuyện khó ở nơi cõi trần.

(228)

Ở đời toàn bị chê bai

Hay toàn nghe tiếng người ngoài khen ta
 Từ xưa chẳng thấy xảy ra,
 Tìm trong hiện tại thật là khó sao,
 Tương lai cũng chẳng có nào.

(229) - (230)

Hàng ngày tự xét bản thân
 Tránh bao hành động sai lầm xấu xa
 Luôn luôn trí tuệ phô ra
 Nêu gương phẩm hạnh sáng lòa không
 trung

Tựa vàng ròng, quý vô cùng
 Ai mà còn dám tìm đường chê bai
 Chư thiên cũng tán dương hoài
 Phạm thiên, người trí hết lời ngợi khen.

(231)

Giữ gìn kiểm soát Thân người
 Đừng vì nóng giận để rồi làm sai
 Thân đừng làm ác, hại ai
 Làm lành, làm thiện miệt mài tu thân.

(232)

Giữ gìn kiểm soát Lời người
 Đừng vì nóng giận để rồi nói sai
 Lời đừng nói ác, hại ai
 Nói lành, nói thiện miệt mài tu thân.

(233)

Giữ gìn kiểm soát Ý người
 Đừng vì nóng giận để rồi nghĩ sai
 Ý đừng nghĩ ác, hại ai
 Nghĩ lành, nghĩ thiện miệt mài tu thân.

(234)

Những người trí, những kẻ hiền
 Luôn lo kiểm soát, giữ gìn tâm thân
 Lời ăn tiếng nói lo luôn
 Lại lo cho ý, cho tâm của mình
 Chăm lo ba nghiệp nhiệt tình.

18 . Phẩm Dơ bản

(235)

Người nay giống lá héo khô
 Diêm vương sứ giả đang chờ đợi người
 Đứng trên ngưỡng cửa tử rồi
 Hành trang, lương thực người thời không
 mang
 Không hề chuẩn bị kỹ càng
 Chuyến đi thăm thăm vô vàn dài lâu.

(236)

Hãy lo tự tạo cho mình
 Một hòn đảo để tu hành bình an
 Tinh cần, trí tuệ, khôn ngoan
 Gột đi dục vọng, phá tan não phiền
 Bước lên cảnh giới chư thiên

(237)

Đời người sắp lụn sắp tàn
 Người đang lê bước đến gần diêm vương

Không nơi ngồi nghỉ dọc đường
 Hành trang, lương thực không mang theo
 mình
 Không hề chuẩn bị hành trình.

(238)

Hãy lo tự tạo cho mình
 Một hòn đảo để tu hành bình an
 Tinh cần, trí tuệ, khôn ngoan
 Gột đi dục vọng, phá tan não phiền
 Sẽ không quay trở về miền
 quẩn quanh sinh lão, triền miên luân hồi.

(239)

Từng giây, từng phút, từng giờ
 Những người hiền trí âu lo trừ dần
 Bao nhiêu dơ bẩn bản thân
 Như thợ vàng mãi chuyên cần khổ công
 Gột trừ cặn bã cho xong
 Giữ lại toàn chất vàng ròng mà thôi.

(240)

Sét kia do sắt sinh ra
 Đẽ rồi trở lại ăn qua sắt này
 Khác chi nghiệp ác người gây
 Nghiệp kia trở lại hại ngay người rồi
 Đưa người vào cõi ác thôi.

(241)

Không chuyên tụng niệm, uổng kinh
 Không siêng chăm sóc, hại nhanh cửa
 nhà
 Biếng lười, thân sắc xấu xa;
 Buông lung, tâm lạc nẻo tà nhớp nhơ
 Vì canh phòng quá ơ hờ.

(242)

Hư thân, mất nét, hạnh tà
 Vết nhơ đối với đàn bà tính hoang,
 Lòng người keo kiệt, tham lam
 Vết nhơ của kẻ không ham cúng dường,
 Nhưng riêng tội ác, bất lương

Luôn là một vết nhớ trong cõi này
Và luôn trong cõi tới đây.

(243)

Điều dơ bản, việc xấu xa
Đứng đầu tất cả chính là vô minh
Tỳ Kheo nên diệt tận tình
Diệt trừ cho hết vô minh, ngu đần
Thành người thanh tịnh thân tâm.

(244)

Sống không xấu hổ bao giờ
Lại thêm lỗ mãng giống như quạ điều
Chê bai, khoác lác đủ điều
Khoa trương, ngạo mạn, tự kiêu thán
ngày

Sống như vậy thật dễ thay!

(245)

Sống mà hổ thẹn răn mình
Thường cầu thanh tịnh, dục tình chẳng

ham

Tính tình khiêm tốn vô vàn
 Nghĩ suy sáng suốt, tinh thần sạch trong
 Sống như vậy mới khó khăn!

(246) - (247)

Ai mà có thói sát sinh
 Nói năng gian dối, tính tình tà dâm
 Say sưa, trộm cắp, hư thân
 Sống đời như thế trăm luân vô vàn
 Coi như ngay cõi nhân gian
 Tự đào bỏ mất thiện căn của mình.

(248)

Các người nên biết rõ rằng
 Dễ gì chế ngự việc làm ác đâu
 Tham lam, tội lỗi hố sâu
 Kéo ta xuống chốn khổ đau đời đời.

(249)

Do lòng tin, bởi niềm vui

Người người bổ thí, nơi nơi cúng dường
 Kẻ mà tâm xấu bụng lung
 Thấy ai được hưởng, trong lòng ghét
 ganh

Ngày đêm sẽ mãi quấn quanh
 Không hề an tịnh tâm mình được lâu.

(250)

Chỉ riêng người hiểu pháp màu
 Nên lòng ganh ghét trước sau diệt trừ
 Ngày đêm hương đạo thơm đưa
 Cõi lòng an tịnh, tâm tư thanh nhàn.

(251)

Lửa nào có thể sánh ngang
 Lửa tham dục nọ dữ dần vô biên,
 Không còn cố chấp nào bền
 Bằng tâm sân hận nổi lên cấp kỳ,
 Lưới nào trói buộc dâm dề
 So ra với lưới ngu si buộc ràng,

Sông nào chìm đắm cho bằng
 Dòng sông ái dục cuốn phăng bao người.

(252)

Lỗi người dễ thấy biết bao
 Lỗi ta khó thấy ai nào muốn khai,
 Lỗi người cứ cố phanh phui
 Như tìm trấu lẫn trong nồi gạo kia
 Lỗi ta lại dấu diêm đi
 Tựa người săn bắn muốn che dấu mình
 Hay như con bạc cố tình
 Cờ gian bạc lận lưu manh dấu bài.

(253)

Nếu ta thấy được lỗi người
 Tâm ta nóng giận tức thời dễ sinh
 Tăng thêm phiền não thật nhanh,
 Xa lìa an tịnh, quần quanh muện sâu,
 Lỗi người chẳng để tâm lâu
 Còn chi sâu muện, còn đâu não phiền

.

(254)

Hư không đâu dấu vết chi,
 Bên ngoài chánh pháp dễ gì tìm ra
 Bóng Sa Môn tỏa hương xa,
 Riêng điều hư vọng tâm tà ngu si
 Chúng sinh thích thú say mê,
 Như Lai hư vọng đã lìa từ lâu
 Bao nhiêu chướng ngại còn đâu.

(255)

Hư không đâu dấu vết chi,
 Bên ngoài chánh pháp dễ gì tìm ra
 Bóng Sa Môn tỏa hương xa,
 Còn như năm uẩn thường là chóng tan
 Vì rằng vật chất dễ tàn,
 Riêng chư Phật với thời gian trường tồn
 Không hề dao động chập chờn.

19 . Phẩm Trọng pháp

(256)

Người mà phân xử vội vàng
 Tỏ ra khinh suất. Công bằng còn đâu!
 Chánh, tà phân biệt trước sau
 Mới là kẻ trí, đạo mầu luôn theo.

(257)

Không hề khinh suất sai lầm
 Đúng theo luật pháp, luôn luôn công bình
 Hộ trì chánh pháp nhiệt tình
 Mới là lãnh đạo tinh anh hàng đầu
 Nương theo luật pháp dài lâu.

(258)

Nào đâu cứ phải nhiều lời
 Mới là kẻ trí, chuyện đời tinh thông
 Ai mà an tịnh thân tâm
 Oán thù, hãi sợ trăm phần dẹp nhanh
 Mới là người trí xứng danh.

(259)

Nào đâu cứ phải nói nhiều
 Là người chánh pháp chuyên theo hộ trì,
 Ai tuy ít học, ít nghe
 Nhưng mang chánh pháp quyết đi thực
 hành
 Chẳng buông lung, rất tâm thành
 Hộ trì như vậy xứng danh hàng đầu.

(260)

Chỉ vì mái tóc bạc đầu
 Mà xưng trưởng lão (*) có đâu hợp tình,
 Vì cao tuổi tự xưng mình
 Là bậc trưởng lão cũng thành khó nghe
 Danh sưng, rỗng tuếch còn chi.

(*) *Trưởng lão: tiếng tôn xưng người đã giữ giới Tỳ Kheo mười năm trở lên.*

(261)

Ai mà chân lý đã thông

Giữ theo chánh hạnh luôn luôn tâm thành
 Không hề sát hại sinh linh
 Tự mình chế phục chính mình trước sau
 Hạng người trí tuệ đạt dào
 Nhiệm ô thanh lọc từ lâu hết rồi
 Xứng danh trưởng lão ở đời.

(262)

Người hay ganh tị, dối gian
 Lại thêm ích kỷ, kiêu căng ở đời
 Dù cho ăn nói có tài
 Dù cho tướng mạo bề ngoài bảnh bao
 Chắc đâu được liệt ngay vào
 Thành người lương thiện dễ nào hơn ai!

(263)

Chỉ riêng người trí người hiền
 Diệt lòng sân hận não phiền cho mau
 Đoạn trừ tận gốc từ lâu
 Là người lương thiện ai nào sánh ngang.

(264)

Người mà nói dối, nói sai
 Lại thêm phá giới, sông đời buông lung
 Dù đầu cạo tóc hết luôn
 Cũng chưa xứng gọi Sa Môn tu hành
 Huống còn tham dục đầy mình
 Làm sao lại xứng trở thành Sa Môn.

(265)

Bao nhiêu điều ác ở đời
 Dù cho lớn, nhỏ ai người dứt luôn
 Chính nhờ điều ác không còn
 Xứng danh được gọi Sa Môn tu hành.

(266)

Chỉ đi khát thực từng nhà
 Làm sao đủ gọi được là Tỳ Kheo,
 Người tu chân chánh phải theo
 Bao nhiêu giới luật là điều tối cao
 Gọi Tỳ Kheo xứng làm sao,
 Chỉ riêng khát thực lẽ nào xứng danh.

(267)

Bao nhiêu thiện, ác vượt xong
 Tu hành thanh tịnh, tác phong cao vời
 Sống đầy hiểu biết ở đời
 Xứng danh được gọi là người Tỳ Kheo.

(268)

Kẻ ngu đàn dù lặng yên
 Đâu thành một vị thánh hiền ản danh,
 Nhưng người trí tuệ tinh anh
 Cầm cân nảy mực phân ranh tỏ tường
 Chọn lành, bỏ dữ chẳng màng
 Mới là ản sĩ thuộc hàng xứng danh.

(269)

Chọn lành, bỏ dữ cho nhanh
 Nội giới, ngoại giới biết rành cả hai
 Thế gian hai chốn trong ngoài
 Suốt thông ngũ uẩn đôi nơi ngọn ngành
 Của người lẫn của chính mình
 Mới là ản sĩ, xứng danh thánh hiền.

(270)

Sinh linh sát hại triền miên
 Thánh hiền đâu xứng là tên của mình,
 Không còn sát hại sinh linh
 Thánh hiền mới thật xứng danh vô cùng.

(271)

-

(272)

Không vì giới luật luôn theo
 Không vì học rộng, nghe nhiều giỏi thêm
 Không vì chứng ngộ tu thiền
 Hay là cô độc sống riêng một mình
 Mà cho là đã đạt thành
 "Niềm vui giải thoát, hương lành xuất gia
 Phàm phu không thể sánh qua!"
 Tỳ Kheo chớ có tỏ ra bằng lòng
 Khi mà trừ diệt chưa xong
 Mê lầm, phiền não còn trong tâm mình.

20 . Phẩm Con đường

(273)

Con đường cao thượng hàng đầu
 Là "Bát Chánh Đạo" nhiệm màu biết bao,
 Bốn điều chân lý tối cao
 Là "Tứ Diệu Đế" dễ nào sánh ngang,
 Không còn luyến ái vẩn vương
 Là điều cao thượng thơm hương Niết
 Bàn,

Trong loài động vật hai chân
 Thì Đấng Toàn Giác vô ngần tối cao.

(274)

Con đường duy nhất dẫn vào
 Đâu còn tìm được đường nào khác hơn
 Khiến cho thanh tịnh nhãn quan,
 Các người theo đúng lối vàng nói trên
 Ma vương mê loạn ngay liền
 Chẳng còn dục vọng gây phiền cho
 người.

(275)

Thuận tu theo chánh đạo rồi
 Bao nhiêu khổ não tức thời tiêu tan,
 Sau khi chứng ngộ đạo vàng
 Biết phương cách diệt vô vàn chông gai
 Diệt bao chướng ngại hại người
 Ta nay truyền dạy các người con đường.

(276)

Các người phải tự gắng công
 Ta là thầy dạy chỉ đường mà thôi
 Con đường giác ngộ tuyệt vời,
 Tự người thiên định theo nơi đúng đường
 Thoát ra khỏi lưới Ma vương.

(277)

Mọi sinh vật vốn "vô thường"
 Trí người nếu hiểu tận tường như trên
 Thoát ly ngay mọi não phiền
 Theo đường thanh tịnh vào miền sạch
 trong.

(278)

Mọi sinh vật vốn "khổ đau"
 Trí người sáng suốt hiểu mau điều này
 Não phiền sẽ thoát ly ngay
 Theo đường thanh tịnh tràn đầy sạch
 trong.

(279)

Mọi sinh vật có thật đâu
 Thấy đều "vô ngã", "ta" nào là "ta"
 Trí người nếu hiểu rõ ra
 Thoát ly phiền não cho xa tức thời,
 Theo đường thanh tịnh tuyệt vời.

(280)

Lúc cần nỗ lực lại lười
 Dù đang cường tráng, dù thời thiếu niên,
 Tinh thần suy nhược triền miên
 Còn đâu trí tuệ mà tìm được ra
 Con đường ngộ đạo thơm hoa.

(281)

Lời nên thận trọng mọi bề,
 Ý luôn kiềm chế chớ hề buông lung,
 Thân đừng làm ác, bất lương
 Cố mà thanh lọc ba đường kể trên
 Sẽ mau chứng đạo thánh hiền.

(282)

Tu thiên trí tuệ phát sinh,
 Bỏ thiên trí tuệ rời mình trôi ngay
 Ai mà thông suốt điều này
 Biết so lợi hại, dở hay đôi đường
 Tự mình nỗ lực tăng cường
 Thêm phần trí tuệ ngát hương thơm lành.

(283)

Đốn rừng nhưng chớ chặt cây,
 Đốn rừng tham ái với đầy sân si
 Chính do rừng đục vọng kia
 Mà bao sợ hãi dễ bề sinh ra
 Rừng to, rừng nhỏ quanh ta

Cả hai rừng đó mau mà đốn đi,
 Các Tỳ Kheo hãy thoát ly
 Thoát rừng dục vọng muôn bề tối tăm.

(284)

Dây tình nam nữ, gái trai
 Nếu mà chưa dứt, còn hoài vương mang
 Thì tâm, ý vẫn buộc ràng
 Như bê bú mẹ luôn ham, chẳng rời.

(285)

Dây tình ái hãy dứt liền
 Như tay ngắt bỏ cành sen thu tàn
 Siêng tu an tịnh đạo vàng
 Là đường Phật dạy tìm sang Niết Bàn.

(286)

"Nơi đây ta ở mùa mưa,
 Đông về, hạ tới cũng ưa chôn này"
 Người ngu nghĩ đại khờ thay

Nào hay nguy hiểm cạnh ngay tử thần
Luôn luôn cái chết rất gần.

(287)

Người mà tâm mãi hằng ngày
Cháu con, gia sản đắm say chẳng ngừng
Khó mà thoát khỏi tử thần
Giống như thảm họa xóm làng ngủ say
Bị cơn nước lũ cuốn ngay.

(288)

-

(289)

Tử thần khi đến kêu mình
Bà con thân thuộc cũng đành bó tay
Cha con tình có tràn đầy
Dễ gì giúp được nhau ngay lúc này.
Khi ta hiểu lẽ trên đây
Người nào giới hạnh hàng ngày luôn theo
Lại thêm trí tuệ cao siêu
Sẽ mau mở lối đi nhiều hương hoa
Niết Bàn chốn đó tìm qua.

21 . Phẩm Tạp Lục

(290)

Nếu niềm vui nhỏ buông đi
 Đón về hạnh phúc trăm bề lớn hơn,
 Người khôn vui nhỏ chẳng vương
 Đón niềm vui lớn ngát hương tâm hồn.

(291)

Gieo đau gieo khổ cho người
 Để mong cầu được niềm vui cho mình
 Sẽ gây oán hận thật tình
 Không sao thoát khỏi quẩn quanh hận
 thù.

(292)

Việc nên làm lại không làm
 Đi làm những việc không cần thiết chi
 Những người phóng túng kiêu kỳ
 Nãi phiền, tội lỗi ắt thì gia tăng.

(293)

Những người cần mẫn siêng năng
 Thường lo quán sát kỹ càng bản thân
 Không làm những việc chẳng cần,
 Việc cần cố gắng chu toàn cho xong
 Suy tư, sáng suốt, tinh khôn
 Nã phiền, tội lỗi không còn vương
 mang.

(294)

Trừ mẹ ái dục cho mau, (*)
 Trừ cha kiêu ngạo, tự hào, khoe khoang,
 (**)

Trừ hai Vua nợ kiêu căng
 Tham vọng, hiếu chiến, ý càng làm sai
 Chẳng tin nhân quả, luân hồi
 Khó mà giải thoát, muôn đời hại dân,
 Trừ thêm vương quốc kia luôn
 Hạ mười hai xứ: sáu trần, sáu căn
 Tự mình làm chủ giác quan

Tạo ra an lạc thân tâm bội phần,
 Trừ luôn cả vị đại thần
 Bo bo gìn giữ kho tàng quốc vương
 Khác gì một kẻ làm đường
 Ham mùi luyến ái, vẫn vương cuộc đời
 Trừ xong mọi việc trên rồi
 Vị A La Hán thanh thoi cõi lòng
 Ra đi, sầu muộn chẳng còn.

(*) (**) Đây là lời ẩn dụ. Trừ mẹ ái dục, trừ cha ngã mạn không phải là trừ Cha Mẹ thật của mình. Ý nói đã diệt trừ xong các nguyên nhân khiến con người phải tái sinh trong cõi đời này. Diệt trừ xong ái dục và ngã mạn để thoát khỏi vòng luân hồi.

(295)

Trừ mẹ ái dục cho mau, (*)
 Trừ cha kiêu ngạo, tự hào luôn luôn, (**)
 Trừ hai Vua Bà La Môn

Luôn mang tư tưởng sai lầm mãi thôi
 Chẳng tin nhân quả luân hồi
 Khó mà giải thoát, muôn đời ngu si
 Trừ con đường nọ hiểm nguy
 Giăng năm chướng ngại ngăn che mắt
 trần
 Giống năm vị tướng dữ dằn
 Hoài nghi là tướng đứng hàng thứ năm,
 Trừ xong mọi việc khó khăn
 Vị A La Hán thênh thang cõi lòng
 Ra đi, sêu muộn chẳng còn.

(*) (**) Đây là lời ẩn dụ. Trừ mẹ ái dục,
 trừ cha ngã mạn không phải là trừ Cha
 Mẹ thật của mình. Ý nói đã diệt trừ xong
 các nguyên nhân khiến con người phải tái
 sinh trong cõi đời này. Diệt trừ xong ái
 dục và ngã mạn để thoát khỏi vòng luân
 hồi.

(296)

Những người đệ tử Phật Đà
 Đêm ngày tỉnh giác đề mà nghĩ suy
 Nghĩ về Đức Phật từ bi
 Một lòng tưởng niệm sớm khuya chuyên
 cần.

(297)

Những người đệ tử Phật Đà
 Đêm ngày tỉnh giác đề mà nghĩ suy
 Nghĩ về Chánh Pháp từ bi
 Một lòng tưởng niệm sớm khuya chuyên
 cần.

(298)

Những người đệ tử Phật Đà
 Đêm ngày tỉnh giác đề mà nghĩ suy
 Nghĩ về Giáo Hội từ bi
 Chư Tăng hòa hợp sớm khuya tu hành.

(299)

Những người đê tử Phật Đà
 Đêm ngày tỉnh giác đê mà nghĩ suy
 Sắc thân bất tịnh kể chi
 Nên tìm hiểu rõ mọi bề cho mau.

(300)

Những người đê tử Phật Đà
 Đêm ngày tỉnh giác đê mà nghĩ suy
 Về niềm vui lớn kể chi:
 Chớ gây tổn hại chút gì cho ai.

(301)

Những người đê tử Phật Đà
 Đêm ngày tỉnh giác đê mà nghĩ suy
 Về niềm vui lớn kể chi:
 Lo tu thiền định sớm khuya chuyên cần.

(302)

Khó thay diệt ái dục rồi
 Đê mà vui sống cuộc đời xuất gia,

Khó thay cuộc sống tại nhà
 Trần gian sinh hoạt thật là thương đau,
 Khổ thay phải sống gần nhau
 Khi không ý hợp tâm đầu êm xuôi,
 Khổ thay cứ mãi nổi trôi
 Trong vòng sinh tử luân hồi quẩn quanh,
 Vậy lo vượt thoát cho nhanh
 Khổ đau nơi ấy, tử sinh chốn này.

(303)

Tâm ai tràn ngập niềm tin
 Lại thêm giới hạnh giữ gìn thanh cao
 Có thêm tài đức dồi dào
 Đi đâu cũng được đón chào tôn vinh.

(304)

Người lành dầu ở chốn xa
 Vẫn luôn tỏ rạng như là núi cao,
 Còn như người ác lạ sao
 Dù cho kẻ cận ai nào thấy đâu
 Như tên bắn giữa đêm thâu.

(305)

Một mình đi đứng nằm ngồi
 Chẳng hề buồn chán sống nơi âm thầm
 Tự mình điều phục thân tâm
 Dù trong rừng vắng muôn phần sống vui.

22 . Phẩm Địa Ngục

(306)

Nói lời xảo trá dối gian,
 Làm rồi lại chối không làm, không hay
 Ai mà tạo những nghiệp này
 Chết vào địa ngục đọa đày tránh đâu
 Làm người ty tiện dài lâu.

(307)

Dù cho mặc lấm cà sa
 Nhưng mà hạnh ác, gian tà chẳng ngăn
 Sau vì nghiệp ác mình làm
 Chết vào địa ngục gian nan đọa đày.

(308)

Hay phá giới, chẳng tu hành
Thà nuốt sắt đỏ vào mình nóng ran
Nhu cho lửa cháy đốt thân
Còn hơn thọ lãnh nhân dân cúng dường.

(309)

Buông lung theo vợ, chồng người
Mắc vào bốn nạn khiến đời bất an:
Bản thân tội lỗi vương mang,
Ngủ đêm trần trọc, tâm can rối bời
Bà con khinh bỉ chê cười
Chết vào địa ngục là nơi đọa đày.

(310)

Mang về vô phước cho mình,
Đọa làm ác thú. Cuộc tình vui chi
Vì đang lo sợ mọi bề,
Thêm vua phạt tội nặng nề bản thân,
Cho nên phải giữ thân tâm
Vợ, chồng người chớ tà dâm hoang đàng

(311)

Cỏ kia sắc tựa lưỡi dao
 Những người vụng dại nắm vào đứt tay,
 Sa Môn tà hạnh còn đây
 Tất nhiên địa ngục đọa ngay tức thì.

(312)

Ai mà phóng dăng buông lung
 Không theo giới cấm, vô cùng nhiễm ô
 Sống đời đạo hạnh đáng ngờ
 Không sao chứng quả, khó mà thành
 công.

(313)

Việc cần làm, phải nên làm
 Làm cho hết sức, tận tâm, nhiệt tình,
 Xuất gia mà chẳng giữ mình
 Hành vi phóng dăng, tu hành buông lơi
 Chỉ gieo cát bụi cho đời.

(314)

Đừng làm ác, chẳng lợi gì!
 Gieo đi độc ác, gặt về khổ đau
 Làm lành, làm tốt cho mau
 Không hề hối tiếc, trước sau đẹp lòng.

(315)

Tựa như thành ở biên cương
 Trong ngoài phòng thủ kỹ càng nghiêm
 minh
 Ta nên phòng hộ thân mình
 Chớ nên chênh mảng mặc tình buông
 lung
 Buông lung nguy hiểm vô cùng
 Đọa đày địa ngục trong chừng phút giây.

(316)

Việc không đáng hổ thẹn gì
 Mà ta hổ thẹn, lạ kỳ làm sao?
 Việc kia đáng thẹn biết bao
 Mà ta chẳng thẹn chút nào cho cam

Cứ ôm nhận định sai lầm
Đọa đày địa ngục trăm phần tránh đâu!

(317)

Việc không đáng sợ hãi gì
Mà ta sợ hãi, lạ kỳ làm sao?
Việc kia đáng sợ biết bao
Mà ta chẳng sợ chút nào cho cam
Cứ ôm nhận định sai lầm
Đọa đày địa ngục trăm phần tránh đâu!

(318)

Việc không làm lỗi chút gì
Mà ta tưởng lỗi, lạ kỳ làm sao?
Việc kia làm lỗi biết bao
Mà không thấy được chút nào cho cam
Cứ ôm nhận định sai lầm
Đọa đày địa ngục trăm phần tránh đâu!

(319)

Khi làm lỗi, nhận lỗi mình

Khi không làm lỗi biết rành rằng không
 Nghĩ suy sáng suốt luôn luôn
 Đúng sai, phải trái nhận chân đôi đường
 Cảnh nhàn chờ đón thơm hương.

23 . Phẩm Voi

(320)

Như voi ra trước trận tiền
 Luôn luôn hứng chịu cung tên bắn mình
 Như Lai nhẫn nhục tu hành
 Chịu điều phỉ báng cũng đành lòng thôi,
 Sống vô tư cách lắm người
 Xa điều giới luật, ghét nơi cửa thiền.

(321)

Luyện voi dự hội, tài thay
 Luyện voi vua cưới cũng hay vô cùng,
 Nhưng mà nếu luyện được lòng
 Luôn luôn nhẫn nhục, chẳng còn nổi sân

Khi nghe phỉ báng bản thân
Mới là điều luyện, muôn phần tài hơn.

(322)

Con la được huấn luyện qua
Trở nên thuần tánh, tỏ ra tốt lành,
Ngựa nòi sinh chốn sông xanh
Sau khi huấn luyện, trở thành ngựa hay,
Voi ngà to lớn quý thay
Sau khi huấn luyện voi này tuyệt luân,
Con người nếu chính bản thân
Tự mình thuần hóa được luôn chính mình
Mới là người thật tài tình!

(323)

Nào đâu nhờ những xe này
Mà người lại đến được ngay Niết Bàn
Chỉ người tu luyện đàng hoàng
Tự mình điều phục bản thân tốt lành
Niết Bàn mới đến được nhanh.

(324)

Voi kia khó trị vô vàn
 Đến kỳ phát dục lại càng hung hăng
 Khi chân bị trói, bị ràng
 Ngày không ăn uống, đêm hằng nhớ
 thương
 Nhớ đàn, nhớ mẹ, nhớ rừng.

(325)

Người phạm, ngu muội, tham ăn
 Lại thêm ưa ngủ, nằm lăn lóc hoài
 Như heo ăn bụng no rồi
 Tái sinh chịu mãi, luân hồi tránh đâu.

(326)

Như Lai thưở trước buông lung
 Bao nhiêu tham dục cứ thường chạy
 theo,
 Tâm ta nay đã xoay chiều
 Nhờ vào chánh niệm ta điều phục tâm

Như voi hung dữ vô ngàn
 Nhờ tay quản tượng sẽ thuần tính ngay.

(327)

Canh phòng tâm thật kỹ càng
 Tươi vui, sáng suốt, siêng năng, nhiệt
 tình

Mình lo tự cứu lấy mình
 Khỏi đường tà ác chúng sinh đọa đày
 Như voi kia bị sa lầy
 Rút chân gắng sức vượt ngay đầm bùn.

(328)

Nếu mà gặp bạn đồng hành
 Hiền lương, trí tuệ cùng mình đi xa
 Hãy vui sánh bước hoan ca
 Bên người khôn khéo vượt qua hiểm
 nghèo.

(329)

Nếu không gặp bạn đồng hành

Hiền lương, trí tuệ cùng mình đi xa
 Ta nên sống một mình ta
 Như vua lánh khỏi nước nhà bại vong,
 Như voi kia sống thong dong
 Một mình thanh thản ở trong rừng già.

(330)

Thà ta cứ ở một mình
 Còn hơn có bạn đồng hành ngu si,
 Mình ta rong ruổi bước đi
 Tránh làm điều ác có chi phiền lòng,
 Như voi kia sống thong dong
 Một mình thanh thản ở trong rừng già.

(331)

Vui thay có bạn khi cần!
 Vui thay thấy đủ trong tâm đôi tay
 Với gì mình có hiện nay!
 Vui thay khi chết thân này tạo ra
 Nghiệp lành nở đẹp như hoa!
 Vui thay thống khổ lìa xa chẳng còn!

(332)

Ở đời còn có nhân duyên
 Kính yêu, phụng dưỡng mẹ hiền là vui,
 Công cha như núi cao vời
 Kính yêu phụng dưỡng được người là
 vui,

Cũng vui thay nếu ở đời
 Có lòng tôn kính tìm nơi cúng dường
 Sa Môn cùng với thánh nhân.

(333)

Vui thay từ trẻ đến già
 Luôn luôn giữ giới thiết tha chẳng rời,
 Vui thay khi sống làm người
 Niềm tin chân chánh muôn đời chẳng
 thay!

Vui thay trí tuệ tràn đầy!
 Vui thay điều ác hàng ngày tránh xa!

24 . Phẩm Ái Dục

(334)

Sống đời say đắm buông lung
 Thì lòng ái dục vô cùng tăng nhanh
 Giống như giữa chốn rừng xanh
 Giây leo, cỏ dại mọc tình tràn lan,
 Đời người tiếp nối miên man
 Khác gì khi, vượn đang tham quả rừng
 Chuyền cây liên tục chẳng ngừng.

(335)

Nếu mà ở cõi trần gian
 Bị điều ái dục buộc ràng vây quanh
 Thời bao sâu khổ tăng nhanh
 Như là cỏ dại thỏa tình hứng mưa.

(336)

Đời này nếu bản thân ta
 Khi điều ái dục vượt qua chẳng màng

Thời bao sâu khổ lia tan
 Như mưa trơn tuột khỏi hàng lá sen.

(337)

Điều Như Lai dạy các người:
 "Lành thay cho kẻ họp nơi chốn này
 Nhổ cho sạch gốc rễ ngay
 Diệt trừ ái dục thẳng tay từ nguồn
 Như là nhổ rễ cỏ hoang
 Chớ nên để lũ Ma quân dục tình
 Quân quanh phá hoại tâm mình
 Như cơn nước lũ tung hoành bụi lau".

(338)

Đốn cây mà chẳng chịu đào
 Hết luôn gốc rễ bám vào đất sâu
 Thì cây lại mọc ra mau,
 Đoạn trừ ái dục khác nào đốn cây
 Đoạn cho căn gốc sạch ngay
 Nếu không khổ não mãi quay trở về.

(339)

Người ham ái dục luôn luôn
 Theo ba mươi sáu dòng tuôn bạo tàn
 Cuốn vào cảnh dục dễ dàng.
 Những người ái dục dăng tràn trong tâm
 Bị dòng ái dục cuốn phăng.

(340)

Dòng sông ái dục dăng tràn
 Như dây leo đại mộc lan khắp miền,
 Thấy dây leo mới nhô lên
 Dùng gươm trí tuệ diệt liền cho mau
 Diệt trừ tận gốc thật sâu.

(341)

Người đời ái dục thích ham
 Nên ưa rong ruổi theo làn sóng xô
 Ngụp chìm biển dục vô bờ
 Tuy cầu hạnh phúc khó mà thành công
 Vẫn còn trong chốn trầm luân
 Quẩn quanh sinh tử vầy vùng thoát đâu.

(342)

Người mà ái dục bao trùm
 Kinh hoàng như thỏ vầy vùng lưới kia
 Sa vào bẫy, sợ kẻ chi,
 Nã phiền, ái dục chẳng lìa cho mau
 Khổ đau càng chịu dài lâu.

(343)

Người mà ái dục bao trùm
 Kinh hoàng như thỏ vầy vùng lưới kia
 Sa vào bẫy, sợ kẻ chi,
 Tỳ Kheo ái dục gắng lìa cho mau
 Niết Bàn giải thoát xa đâu.

(344)

Người lìa ái dục, xuất gia
 Sống vui ở chốn rừng già, núi sâu
 Đê rồi một sớm quay đầu
 Xuôi dòng ái dục thương đau về nhà,
 Kẻ hoàn tục đáng xót xa
 Cởi ra rồi lại tự ta trói vào.

(345)

Với người trí tuệ mở mang
 Dù cho trói buộc bằng phương tiện gì:
 Dây gai, cây, sắt sá chi
 Nào đâu vững chắc, chẳng hề bền lâu!
 Riêng lòng luyện ái khát khao
 Vợ con, châu báu quyện vào chẳng xa,
 Trói này sao gỡ cho ra!

(346)

Những người có trí nói rằng:
 "Dây này trói buộc ngày càng chắc
 thêm!"

Dây tuy mềm mại, êm đềm
 Nhưng mà sao dễ nhận chìm người ta
 Khó mà tháo gỡ cho ra
 Thế nên người trí lìa xa dục tình
 Cắt dây luyện ái cho nhanh
 Tự mình giải thoát, tu hành bản thân.

(347)

Những người ái dục đắm chìm
 Xuôi dòng ái dục vào miền khổ đau
 Lọt vòng dây trói trước sau
 Tựa như con nhện mắc vào lưới giăng.
 Ai mà dứt mọi buộc ràng
 Không còn ái dục, chẳng vương nào
 phiền.

(348)

Mặc cho quá khứ trôi đi
 Núi chi hiện tại, chờ gì tương lai
 Rời mau bến thăm cuộc đời
 Vượt qua bờ nọ là nơi tuyệt vời
 Khi tâm đã giải thoát rồi
 Đâu còn sinh lão nôi trôi xoay vần.

(349)

Người nào bị khuấy động nhiều
 Bởi tâm xấu ác, bởi điều bất lương
 Thường ham dục lạc vô cùng,

Người mà dục lạc cầu mong tăng nhiều
 Tự mình một sớm một chiều
 Trói mình thêm chặt vào theo não phiền.

(350)

Ai vui vì chẳng còn vương
 Tư tưởng bất thiện, bất lương loại trừ,
 Xác thân bất tịnh suy tư
 Giữ gìn chánh niệm, thích ưa điều lành
 Sẽ trừ ái dục vây quanh
 Ma Vương ràng buộc phá nhanh dễ dàng.

(351)

Mục tiêu ai đạt tới nơi
 Không còn sợ hãi. Xa rời nhiễm ô
 Xa lìa ái dục êm ru
 Cắt đi gai chướng nhỏ to trong đời
 Mũi tên sinh tử nhỏ rồi
 Thân này là cuối, luân hồi còn đâu.

(352)

Xa lìa ái dục tâm thường
 Không còn luyến tiếc vẩn vương bận
 lòng

Bao nhiêu giáo pháp tinh thông
 Lời văn, ý nghĩa vô cùng hiểu sâu
 Là người trí tuệ hàng đầu
 Vĩ nhân đáng kính, còn đâu luân hồi,
 Thân này là cuối cùng rồi.

(353)

Như Lai vượt tất cả rồi
 Lại còn thông suốt, sáng soi mọi bề
 Bao nhiêu trói buộc dứt lìa
 Thoát ly tất cả còn gì vẩn vương
 Chú tâm trọn vẹn một đường
 Diệt đi ái dục tâm thường thế gian
 Tự mình chứng ngộ đạo vàng
 Ta còn xưng tụng ai làm thầy đây!

(354)

Coi như bô thí hàng đầu
 Là đem Chân Lý nhiệm màu tặng nhau,
 Coi như hương vị tối cao
 Hương vị Chân Lý ngọt ngào dài lâu
 Coi như hoan hỷ hàng đầu
 Niềm vui Chân Lý thấm sâu tuyệt vời,
 Người nào ái dục diệt rồi
 Vượt qua phiền não, xa rời khổ đau.

(355)

Giàu sang, tài sản dôi dào
 Chỉ làm hại được kẻ nào ngu thôi,
 Dễ gì hại được những người
 Đang cầu giác ngộ hướng nơi Niết Bàn,
 Chỉ vì ham muốn giàu sang
 Kẻ ngu tự hại bản thân đã đành
 Hại thêm cả kẻ xung quanh.

(356)

Cỏ hoang làm hại ruộng vườn

Tham lam gây hại nhiều hơn cho người,
 Tham lam ai đã là rồi
 Cúng dường vị ấy chẳng nơi nào bằng
 Hưởng về phước báu vô vàn.

(357)

Cỏ hoang làm hại ruộng vườn
 Lòng sân gây hại nhiều hơn cho người,
 Ai là sân hận được rồi
 Cúng dường vị ấy chẳng nơi nào bằng
 Hưởng về phước báu vô vàn.

(358)

Cỏ hoang làm hại ruộng vườn
 Si mê gây hại nhiều hơn cho người,
 Si mê ai đã là rồi
 Cúng dường vị ấy chẳng nơi nào bằng
 Hưởng về phước báu vô vàn.

(359)

Cỏ hoang làm hại ruộng vườn

Ái dục gây hại nhiều hơn cho người,
 Ai là ái dục được rồi
 Cúng dường vị ấy chẳng nơi nào bằng
 Hương về phước báu vô vàn.

25 . Phẩm Tỳ Kheo

(360) - (361)
 Người nào chế ngự được ngay
 Mắt, tai, mũi, lưỡi: lành thay vô ngần!
 Lại thêm chế ngự được thân
 Cũng như lời nói và tâm ý mình
 Nói chung quả thật tài tình!
 Tỳ Kheo nào bản thân mình thật hay
 Chế ngự xong mọi điểm này
 Khổ đau giải thoát, đọa đày tiêu tan.

(362)
 Người nào chế ngự tay chân
 Giữ gìn lời nói và tâm ý mình

Thích ưa thiên định nhiệt thành
 Độc thân, tự tại, tu hành cô liêu
 Biết đầy đủ, chẳng ham nhiều
 Xứng danh là bậc Tỳ Kheo vô cùng.

(363)

Tỳ Kheo ngôn ngữ thuần rồi
 Nói câu khôn khéo, tránh lời tự cao
 Thì khi giảng Pháp ngọt ngào
 Muôn phần êm dịu, xiết bao rõ ràng.

(364)

Tỳ Kheo chánh pháp tuân theo
 Một lòng suy tưởng, mến yêu đạo màu
 Tư duy chánh pháp thâm sâu
 Sẽ không sa đọa. Chẳng bao giờ rời
 Mãi theo chánh pháp tuyệt vời.

(365)

Điều mình thọ lĩnh được rồi
 Chớ nên coi rẻ, buông lời khinh khi,

Người ta thọ lĩnh được chi
 Chớ thềm, chớ muốn thứ gì của ai,
 Tỳ Kheo ganh tỵ người ngoài
 Khó mà an trú cho nơi tâm mình
 Bao điều thiên định tốt lành.

(366)

Tỳ Kheo thọ lĩnh cúng dường
 Ít nhiều cũng chẳng coi thường khinh chê
 Cứ luôn sinh hoạt mọi bề
 Siêng năng, thanh tịnh không hề buông
 lơ
 Chư thiên khen ngợi hết lời.

(367)

Thân tâm, danh sắc biết ra
 Cái "ta" không chấp, "của ta" chẳng
 màng,
 Ưu tư, sầu não sẽ tan
 Khi "ta" không chấp, chẳng màng "của
 ta"

Người như vậy thật cao xa
Xứng danh đáng được gọi là Tỳ Kheo.

(368)

Tỳ Kheo chất chứa trong tâm
Từ bi hoa nở hương thâm bay xa
Vui trong giáo pháp Phật đà
Sẽ mau đạt cảnh thặng hoa Niết Bàn
Nhanh siêu thoát, sớm bình an
Chẳng còn phiền não, vô vàn sướng vui.

(369)

Tỳ Kheo tát nước thuyền này
Thuyền không nhẹ nhõm xuôi ngay theo
dòng,
Tham và sân trừ diệt xong
Thân này cũng nhẹ thoát vòng nhiễm ô
Niết Bàn mau chóng qua bờ.

(370)

Tỳ Kheo nào cắt đứt xong

Năm điều phiền não chẳng còn vẩn
vương,

Năm điều ô trọc dứt luôn,
Năm căn lành tốt tìm phương trau dồi,
Năm điều trói buộc vượt rồi
Xứng danh được gọi là người thành công
"Vượt dòng nước lũ" minh mông.

(371)

Tỳ Kheo hãy cố tu thiền
Chớ nên buông thả, chớ nên lơ là
Tâm mình ái dục tránh xa
Đừng chờ nuốt sắt nóng mà kêu than:
"Thân thiêu đốt khổ vô vàn!"

(372)

Khi mà trí tuệ thiếu rồi
Thời bao thiền định trôi xuôi theo dòng,
Khi mà thiền định chẳng còn
Thời bao trí tuệ theo dòng trôi xuôi,

Ai mà định, tuệ đủ đôi
Sóng vàng đưa lối kẻ nơi Niết Bàn.

(373)

Tỳ Kheo ản dật sống nhàn
Luôn luôn yên tịnh vô vàn trong tâm
Bao điều chánh pháp nhận chân
Sẽ vui hưởng thú siêu nhân hơn người.

(374)

Ai mà suy nghĩ, nhận chân
Lẽ sinh diệt của thân tâm này rồi
Thân tâm ngũ uẩn con người,
Hưởng ngay hạnh phúc, niềm vui tốt lành
Của người thoát khỏi tử sinh.

(375)

-

(376)

Tỳ Kheo có trí hiểu rằng
Phải lo chế ngự lục căn cho lành,
Tự mình biết đủ phần mình,
Đạo mầu giới luật nghiêm minh giữ gìn

Kết thân với các bạn hiền
 Có tài, có đức lại thêm chuyên cần.
 Chân thành giao thiệp xa gần
 Tác phong đôn chính muôn phần thanh
 cao,
 Được như vậy tốt là bao
 Xua đi phiền não, đón vào sướng vui.

(377)

Như hoa lài lúc héo tàn
 Buông rơi cánh úa theo làn gió kia,
 Tỳ Kheo theo đó khác chi
 Tham và sân xả hết đi mọi đường.

(378)

Tỳ Kheo thanh tịnh bản thân
 Ôn hòa ngôn ngữ, bình an tâm hồn
 Ung dung tự tại luôn luôn
 Không màng đục lạc thế nhân thường
 tình
 Con người an tịnh xứng danh!

(379)

Tự mình hãy kiểm soát mình
 Tự mình dò xét chân thành bản thân
 Tự mình giác tỉnh canh phòng
 Tỳ Kheo sẽ sống vô cùng an vui.

(380)

Tự mình bảo vệ bản thân
 Tự mình nương tựa chẳng cần nhờ ai,
 Vậy nên kiểm chế thân người
 Như là chàng lái buôn ngồi ngựa hay
 Lo kiểm chế ngựa luôn tay.

(381)

Tỳ Kheo hoan hỷ bản thân
 Tin theo Phật pháp với tâm chân thành
 Sẽ mau đạt cảnh an lành
 Thân tâm phiền não sớm thanh tịnh liền.

(382)

Tỳ Kheo tuy trẻ tuổi thôi

Nhưng mà Phật pháp tu thời siêng năng
 Sẽ là ánh sáng huy hoàng
 Rạng soi toàn cõi thế gian mịt mờ
 Như trăng ra khỏi mây mù.

26 . Phẩm Bà La Môn (*)

(*) *Bà La Môn: Tiếng chỉ chung người
 đạo hạnh thanh tịnh chứ không theo
 nghĩa thông thường để chỉ giai cấp đạo
 sĩ Bà La Môn.*

(383)

Bà La Môn dững cảm lên
 Đoạn trừ ái dục lụy phiền cho nhanh
 Một khi thấu hiểu thân mình
 Là do ngũ uẩn tạo thành mà thôi
 Thân mau tận diệt rã rời
 Các người liền thấy được nơi Niết Bàn.

(384)

Chính nhờ hai pháp tu thiền
 Ngưng lại, quan sát, xét xem mọi bề
 Bà La Môn đến bờ kia
 Bao nhiêu ràng buộc dứt lìa tiêu tan
 Do nơi trí tuệ rõ ràng.

(385)

Không bờ này với lục căn,
 Cũng không ôm giữ lục trần bờ kia
 Hai bờ mau chóng thoát ly
 Buông cho phiền não trôi đi nhạt nhòa
 Buộc ràng dục vọng lìa xa
 Như Lai gọi họ là Bà La Môn.

(386)

Siêng năng ản dật tu thiền
 Nhiệm ô dứt bỏ, não phiền buông trôi
 Tu tâm nhiệm vụ xong xuôi
 Mục tiêu tối thượng tuyệt vời đạt nhanh
 Bà La Môn thật xứng danh!

(387)

Mặt trời chiếu sáng ban ngày
 Mặt trăng đêm xuống tỏa đầy ánh quang
 Gươm đao, nhưng giáp huy hoàng
 Trận tiền chiếu sáng rõ ràng cho Vua
 Bà La Môn vốn từ xưa
 Hào quang chiếu sáng khi tu hành thiền,
 Nhưng hào quang Phật vô biên
 Ngày đêm chiếu sáng khắp miền nhân
 gian.

(388)

Người mà nghiệp ác dứt xa
 Xứng danh tên gọi là Bà La Môn
 Người mà an tịnh luôn luôn
 Xứng danh tên gọi Sa Môn tu hành,
 Người mà ô nhiễm diệt nhanh
 Mới là một bậc thuần thành xuất gia.

(389)

Chớ nên đánh Bà La Môn!

Bà La Môn chớ nổi sân cùng người!
 đánh người xấu hổ một hai,
 Nếu người bị đánh giận hoài không nguôi
 Nổi cơn sân hận mãi thôi
 Mới là hổ thẹn gấp mười lần hơn.

(390)

Bà La Môn chẳng hận thù
 Lợi này không nhỏ từ xưa vậy rồi
 Khi mà luyến ái đã rồi
 Khi mà tâm muốn hại người đã yên
 Mới mong diệt hết não phiền
 Và khi đó mới xa miền khổ đau.

(391)

Người không tạo nghiệp ác chi
 Hành vi, lời nói, nghĩ suy đúng đường,
 Khi thân, khẩu, ý đàng hoàng
 Tự mình chế ngự, sẽ mang tốt lành
 Bà La Môn thật xứng danh!

(392)

Ai mà hướng dẫn cho ta
 Hiểu thông giáo lý Phật Đà cao xa
 Ta nên kính lễ thiết tha
 Như người thờ lửa dòng Bà La Môn (*)
 Thành tâm kính lễ lửa thần.

() Bà La Môn: ở đây, riêng trong câu này, chỉ giáo đồ Bà La Môn.*

(393)

Mệnh danh là Bà La Môn
 Nào vì bện tóc ở luôn trên đầu
 Nào vì chủng tộc mình đâu
 Cũng không vì đã dựa vào nơi sinh,
 Riêng ai hiểu biết thật tình
 "Bốn điều Chân Lý" tâm thành nhận ra
 Tinh thông "Chánh Pháp" Phật Đà
 Và luôn thanh tịnh, là Bà La Môn

(394)

Kẻ ngu bện tóc trên đầu
 Da dê may áo mặc đầu ích gì,
 Lòng đầy tham dục chưa là
 Điểm trang ngoài mặt làm chi cho thừa.

(395)

Ai tuy áo vá tầm thường
 Ôm gầy đến lộ gân xương thân hình
 Tu thiền rừng vắng một mình
 Bà La Môn gọi xứng danh vô cùng.

(396)

Không vì do mẹ sinh ra
 Một người được gọi là Bà La Môn
 Nếu còn phiền não trong tâm
 Thì người chỉ được gọi bằng tên sông,
 Ai mà chướng ngại dứt luôn
 Chẳng còn luyện ái vẫn vương tâm mình
 Bà La Môn mới xứng danh.

(397)

Ai mà dứt hết não phiền
 Từng phen lèo lái, xích xiềng thân ta
 Bao cơn sợ hãi vượt qua
 Chẳng còn dính mắc, lìa xa buộc ràng
 Bà La Môn xứng tên vàng.

(398)

Bỏ đai da sân hận đi
 Bỏ cương luyện ái chớ hề vấn vương
 Bỏ dây tà kiến làm đường
 Bỏ đồ phụ thuộc buộc ràng quân quanh
 Bỏ đi cây trọc vô minh
 "Bốn điều Chân Lý" thật tình hiểu ra
 Con người giác ngộ tiến xa
 Xứng danh tên gọi là Bà La Môn.

(399)

Ai không tức giận với người
 Chịu lời khiển trách, đòn roi, phạt hình
 Lấy điều nhẫn nhục lặng thinh

Làm quân lực bảo vệ mình một bên
Bà La Môn thật xứng tên.

(400)

Ai không nóng giận với người
Chu toàn bốn phận, sống đời trang
nghiêm

Không tham ái, biết tự kiềm
Xác thân hiện tại trở nên cuối cùng
Luân hồi sinh tử chẳng còn
Bà La Môn gọi tên không sai gì.

(401)

Người mà ái dục thoát ly
Không còn đắm nhiễm chút gì dài lâu
Tựa như giọt nước trôi mau
Chẳng còn dính lại trên tàu lá sen
Hay hột cải đặt đầu kim
Không còn dính lại ở trên đợc nào,
Bà La Môn xứng danh sao!

(402)

Ai tu ở thế gian này
 Tự mình giác ngộ được ngay đạo màu
 Diệt trừ hết mọi khổ đau
 Thân tâm nặng gánh bỏ mau bên đường
 Để rồi siêu thoát nhẹ nhàng
 Bà La Môn thật vô vàn xứng danh.

(403)

Người nào trí tuệ sâu xa
 Nhận chân đường chánh, nẻo tà phân
 minh
 Mục tiêu tối thượng đạt thành
 Bà La Môn thật xứng danh vô cùng.

(404)

Ai mà không thích kết thân
 Với người thế tục hay hàng xuất gia
 Lang thang đơn độc, không nhà
 Không còn ham muốn thiết tha dục tình
 Bà La Môn thật xứng danh.

(405)

Ai không dao gậy bạo hành
 Trong khi tiếp xúc chúng sinh ở đời
 Dù người mạnh, yếu vậy thôi
 Không gây thương tổn hay đòi sát sinh
 Bà La Môn thật xứng danh.

(406)

Tỏ ra thân thiết chân tình
 Giữa người thù nghịch quanh mình gần
 xa,
 Tỏ ra thiện chí ôn hòa
 Với người tính khí thật là hung hăng,
 Không còn luyến ái vương mang
 Bên người cố chấp buộc ràng vây quanh,
 Bà La Môn thật xứng danh.

(407)

Người mà phải sạch tham lam
 Và bao sân hận, kiêu căng, ty hiềm
 Không còn bám lại gây phiền,

Tựa như hột cải đặt trên kim này
 Mũi kim giữ cải khó thay,
 Bà La Môn thật xứng ngay tên người.

(408)

Nói lời êm dịu, ôn hòa
 Lại thêm lợi ích, thật thà mãi thôi
 Không hề xúc phạm đến ai
 Bà La Môn gọi tên người xứng sao!

(409)

Thế gian hễ cứ một ai
 Không hề lấy vật mà người không cho
 Dài hay ngắn, nhỏ hay to
 Dù tốt hay xấu, dù hư hay lành
 Bà La Môn thật xứng danh.

(410)

Dù đời này hay đời sau
 Người không dục vọng khát khao chút gì

Dễ dàng siêu thoát mọi bề
 Bà La Môn gọi tên thì xứng sao.

(411)

Người nào tham ái dứt luôn
 Do nhờ có trí không còn nghi nan
 Đã mau chứng ngộ đạo vàng
 Niềm vui bất tử Niết Bàn tiến nhanh
 Bà La Môn thật xứng danh.

(412)

Những người sống ở đời này
 Hai điều thiện, ác vượt ngay qua rồi
 Chẳng còn ràng buộc tâm người
 Chẳng còn phiền muộn rồi bởi vây quanh
 Không ô nhiễm, rất tịnh thanh
 Bà La Môn thật xứng danh gọi người.

(413)

Người như bản phủi sạch rồi
 Như trăng vắng vặc sáng ngời trong đêm

Rất thanh tịnh, rất lặng yên
 Diệt trừ ái dục quân bên hại mình
 Bà Là Môn thật xứng danh.

(414)

Vững lầy tham ái tránh xa
 Con đường dục vọng vượt qua được rồi,
 Si mê u tối đã rời
 Thoát ra khỏi biển luân hồi cuồng quay,
 Bờ kia thiên định sang ngay,
 Rũ mau nghi hoặc vương đầy trước kia
 Người không bám víu điều chi
 Dặm trường hoàn tất nẻo đi Niết Bàn
 Bà La Môn xứng tên vàng.

(415)

Ở trên cõi thế gian này
 Người nào dục lạc bỏ ngay chẳng màng
 Khước từ đời sống trần gian
 Là nơi nhà cửa, nhập hàng xuất gia

Ngăn dục lạc tái sinh ra
 Như Lai gọi họ là Bà La Môn.

(416)

Ở trên cõi thế gian này
 Người nào ái dục bỏ ngay chẳng màng
 Khước từ đời sống trần gian
 Là nơi nhà cửa, nhập hàng xuất gia
 Ngăn ái dục tái sinh ra
 Như Lai gọi họ là Bà La Môn.

(417)

Xa lìa trói buộc nhân gian,
 Vượt qua trói buộc trên hàng trời cao,
 Buộc ràng giải thoát hết mau
 Bà La Môn thật tên đâu xứng bằng.

(418)

Bỏ điều ưa ghét một bên
 Nhiệm ô chẳng vương, thản nhiên nhìn
 đời

Thế gian ngũ uẩn thắng rồi
 Kiên trì, cố gắng, con người đáng khen
 Bà La Môn thật xứng tên.

(419)

Người nào hiểu rõ chúng sinh
 Sinh ra, hoại diệt quần quanh thế nào
 Để rồi khéo vượt qua mau
 Một khi giác ngộ, xa đâu Niết Bàn
 Bà La Môn xứng tên vàng.

(420)

Ai mà sau lúc qua đời
 Dù chư thiên hoặc loài người khắp nơi
 Hay chúng sinh ở cõi trời
 Không hay biết họ về nơi chốn nào,
 Họ là bậc đáng tự hào
 Nhiệm ô, dục vọng diệt bao lâu rồi
 Chẳng còn sinh tử luân hồi
 Bà La Môn xứng tên người biết bao!

(421)

Người không bám víu vật chi
 Dù trong quá khứ hay về tương lai
 Hoặc trong hiện tại lúc này
 Chẳng ham nắm giữ trong tay chút gì
 Bà La Môn xứng tên chi.

(422)

Như trâu dững mãnh đầu đàn
 Chẳng hề sợ hãi trong tâm điều gì
 Anh hùng, cao thượng kẻ chi
 Bao nhiêu dục vọng xấu kia đã rời
 Rửa đi ô nhiễm sạch rồi
 Sáng bừng giác ngộ hương nơi Niết Bàn
 Bà La Môn xứng tên vàng.

(423)

Thánh hiền không chỉ thấy rành
 Cuộc đời quá khứ của mình mà thôi,
 Thấy thêm nhân nhĩ cảnh trời
 Thấy luôn cõi khổ nơi nơi đọa đầy,

Tử sinh chấ́m dứt đời này,
 Tự mình cải tiến được ngay cho mình
 Nhờ vào trí tuệ tinh anh
 Trọn đời đạo hạnh tốt lành thiêng liêng
 Bao nhiêu dục vọng dứt liền
 Bà La Môn thật xứng tên vô cùng.

Tài Liệu Tham Khảo

Tiếng Anh:

(1) THE DHAMMAPADA,
 Narada Thera,

Reprinted by The Corporate Body Of
 The Buddha Educational Foundation
 (Taiwan), 1993.

(2) THE DHAMMAPADA,
 Juan Mascaró,

Penguin Classics, 1973.

(3) THE DHAMMAPADA,
 The Sayings of The Buddha,

John Ross Carter and Mahinda
Palihawadana

Oxford World's Classics, 2000.

(4) Dhammapada, a translation

Thanissaro Bhikkhu

Dhamma Dana Publications, 1999.

(5) The Dhammapada, the path of truth

Ananda Maitreya

Parallax Press, 1995

(6) The dHammmapada,

An Anthology Of Buddhist Verses

John Richards

Pembrokeshire, United Kingdom, 1993

(7) Dhammapada, The Sayings of The
Buddha

Thomas Byrom

Shambhala Boston & London, 1993.

Tiếng Việt:

(1) Kinh Pháp Cú

Thích Trí Đức
Sài Gòn, 1959.

(2) Lời Phật Dạy,
Thích Thiện Siêu
Hoc Viện Phật Giáo Việt Nam, Huế,
2000.

(3) Kinh Lời Vàng
Thích Minh Châu
Viện Đại Học Vạn Hạnh, Sài Gòn, 1969.

(4) Kinh Pháp Cú
Thích Minh Châu
Viện Nghiên Cứu Phật Học VN,
TP.HCM, 1996.

(5) Trích Tụng Pháp Cú Nam Tông
Thích Trí Quang
NXB Tôn Giáo, VN, 2001

(6) Kinh Pháp Cú
Phạm Kim Khánh
(dịch The Dhammapada của Narada
Thera)

Chùa Đức Viên, CA, USA, 1988.

(7) Thi Kệ Pháp Cú Kinh

Tịnh Minh

(dịch The Dhammapada của Narada Thera)

Trường Cao Cấp Phật Học TP.HCM,
1995.

(8) Lời Phật Dạy

Đình Sĩ Trang (Australia)

Văn Nghệ, CA, USA, 2001.

(9) Kinh Lời Vàng

Giới Đức (Minh Đức - Triều Tâm Ảnh)

(thi hóa Dhammapada)

Huyền Không, Huế, 1995.

(10) Suối Nguồn Vi Diệu

Phạm Thiên Thư

(thi hóa tư tưởng Pháp Cú Kinh)

Chùa Khánh Anh (Pháp), 1993.

(11) Tìm Hiểu Và Học Tập Kinh Pháp
Cú

Thiện Nhựt (Canada), 2002.

(12) Tích Truyện Pháp Cú

Viên Chiếu (NXB TP.HCM), 2000.

Vài hàng về người dịch:

* *Tên thật: Ngô Tăng Giao*

* *Bút hiệu: Tâm Minh*

* *Sinh tại Hà Nội. Trưởng thành tại Sài Gòn. Lập nghiệp tại Đà Lạt.*

* *Quy y tại chùa Linh Sơn, Đà Lạt, Pháp danh Tâm Minh.*

* *Gia nhập Luật Sư Đoàn Sài Gòn (1962) và Ban Giảng Huấn Viện Đại Học Đà Lạt (1966)*

* *Tạm cư tại Virginia, Hoa Kỳ vào mùa Lễ Tạ Ơn 1989 cùng vợ và ba con*

* **Sách biếu, không bán.**

* **Dịch giả không giữ bản quyền.**

*** Hoan nghênh tái bản ấn tống hoặc phổ biến dưới bất kỳ hình thức nào khác.**

**Địa chỉ liên lạc :
Tâm Minh Ngô Tăng Giao
45481 Caboose Terrace
Sterling - VA 20166 - USA**

Thành kính tri ân:

**** Thầy Thích Từ Mãn (VN)
* Thầy Thích Chơn Thiện (VN)
* Chùa Linh Sơn, Đà Lạt (VN)
* Chùa Linh Phong, Đà Lạt (VN)
đã đưa dịch giả
vào đạo và Thơ***

HẾT